№ 17 פרייז 2 קאפ. Lodzer Tageblatt.

לאָדזשער טאַגעבלאַט

אבאנעמענטס-פרייז: אין רוסלאנד: א יאהר 8 רובל, א האלב יאהר 4 רובל. א פערטעל יאהר 2 רובל. א חודש 70 קאפ. אין אויסלאנד: א חודש 1 רובל 25 קאפ. ענדערן דעם אדרעס קאסט 15 ק. אדרעסן פון דער רעדאקציע און אדמיניסטראציע Лодзь, Петроковская 16. אדרעס פאר דעפעשן: Лодзь. Тагеблатъ

רעדאקציע און אדמיניסטראציע
פעטריקויער 16, טעלעפאן 867.
פיליע אין וואַרשוי:
ה. רייזנער, טווארדא 23, טעל. 17-63.

אנאנסען-פרייז: א שורה פעטיט אין טעקסט 1.20 ערש... הינטער'ן טעקסט 60 ק. לעצטע זייט 30 קאפ., גראטולאציאנען פער ... אין האכצייטס-אנזאגן 1-טע זייט 1.50—לעצטע זייט 1 רובל. ניט א... ארטיקלען ווערען ניט צוריקגעשיקט. פאר'ן אינהאלט פון אנאנסען איז די רעדאקציע ניט פעראנטווארטליך.

20 יאנואר (2 פעברואר) 1914. מאנטאג ו' שבט תרע"ד זיבענטער יאהרגאנג

אין דער לעצטען צייט האָבען פערשיעדענע פאַבריקאַנטען אונזערע קוואַליטעטען וואָרע דורך ענליכע שטעמפעל אונד פאַקונג נאָכגעאַהמט, וואָדורך די קאָנסומענטען פיעל דאַביי צו שאַדען קאָמען.
דאַהער ערזוכען וויר העפליכסט אונזערע געעהרטע אַבנעהמער ביי פערלאַנג דער וואַרען אונזערע פאַבריקאַט גאַנץ גענוי אויף די עטיקעטע, פירמען-שטעמפעל אונד שוץ-מאַרקע צו אַכטען.
אַקציען-געזעלשאַפט דער ווידזעווער בוימוואָל-מאַנופאַקטור
פאַרמאַלס היינצעל עט קוניצער, לאָדז.
4960 12

מאַקלאַקאָוו קומט צום שולגין-פּראָצעס

דער גריכישער קעניג אין א יודישער שוהל.

מאַקלאַקאָוו קומט.

קיעוו (ספעצ. צום ל. ט.) פון'ם בעהאוסטען אַדוואָקאַט מאַקלאַקאָוו, וועלכער ווערט אַרויסגערופען צום שולגין-פּראָצעס אַלס עדות, איז אָנגעקומען אַ דעפּעשע, אַז ער האָט קיין פּאָוועסטקע ניט דערהאַלטען, נאָר דאָך קומט ער צופאָהרען אויפ'ן פּראָצעס.

קאָקאָווצעוו'ס לאַגע.

פּעטערבורג (ספעצ. צום ל. ט.) עס פערשטאַרקען זיך אַלץ מעהר די קלאַנגען, אַז דער פּרעמיער-מיניסטער קאָקאָווצעוו זאָל אַראָב אין רעזיגנאַציע, דעם דורכפאַל, וואָס ער האָט געהאַט אין גאָס. סאָוועט וועגען דער שכרות-פּראַגע. פון 116 שטימען האָבען קוים 32 געשטיצט קאָקאָווצעוו'ס פּראָיעקט, די איבריגע האָבען געשטימט געגען איהם.

פון אַנדערע קוועלען ווידער לייקענט מען אָב די אַלע קלאַנגען און מען האַלט, אַז זיי האָבען ניט קיין שום יסוד.

פּעטערבורג (ספּ.) דאָ געהען קלאַנגען, אַז דער פּרעמיער-מיניסטער קאָקאָווצעוו וועט בעשטימט ווערען אַלס באָטשאַפטער אין פּאַריז און דעם פּאָסטען פון פּרעמיער-מיניסטער וועט פערנעהמען דער יוסטיץ-מיניסטער שטשעגלאָוויטאָוו.

נאָבאָקאָוו וועגען טשעבעריאַק'ס פּראָצעס.

פּעטערבורג (ספּעצ. צום ל. ט.) דער בעריהמטער יוריסט, געוו. דעפּוטאַט פון דער ערשטער דומע וולאַדימיר נאָבאָקאָוו האָט אָבגעדרוקט אַן אַרטיקעל אין „ריעטש" וועגען ווערא טשעבעריאַק'ס פּראָצעס אין צוזאַמענהאַנג מיט דעם בייליס-ענין.

מאַקסים גאָרקי אין מאָסקווא.

פּעטערבורג (ספּעצ. צום ל. ט.) דער בעריהמטער רוסישער שריפטשטעלער מאַקסים גאָרקי פאָהרט אַרויס פון פינלאַנד, וואו ער האָט זיך אויפגעהאַלטען אַ קורצע צייט, קיין מאָסקווא.

געעפענט דער בערזען-צוזאַמענפאָהר.

פּעטערבורג (פּ.) עס האָט זיך געעפענט דער אַכטער אַלרוסישער צוזאַמענפאָהר פון די פאָרשטעהער פון בערזען-האַנדעל און לאַנדווירטשאַפט. דעם צוזאַמענפאָהר האָט געעפענט דער מיטגליעדער פון גאָס. סאָוועט טימיריאַזעוו, דער האַנדעלס-מיניסטער האָט געהאַלטען אַ בעגריסונגס-רעדע.

ערמאָרדעט אַ פינף-יעהריג מיידעל.

האַנאָווער (ספּ.) אין לאָנדאָן האָט מען היינט אין דער פריה ענטדעקט אַ שווערען פערברעכען, אין אַ ברונען האָט מען געפונען דעם טויטען קערפּער פון אַ פינף-יעהריג מיידעלע, מיט'ן נאָמען הילדענאַרד ווילדהאַגען, וועלכע איז זייט דעם 12 יאַנואַר פערשוואונדען געוואָרען. דער קערפּער איז געוועזען נאַקעט, דער האַלז איז געווען דורכגעשניטען און דער בויך אויפגעשניטען. איבער דעם קינד איז מען בעגאַנגען אַ לוסט-מאָרד. די עלטערן פון דעם קינד האָבען פאַר עטליכע טעג צוריק דערהאַלטען אַן'אַנאָנימען פּאָסט-קאַרטעל אין וועלכען דער מערדער ריהמט זיך אַליין אויס, אַז ער האָט דאָס קינד ערמאָרדעט. די פּראָקוראַטור האָט אַסיגנירט אַ בעלאָהנונג פון 600 מאַרק פאַר דעם וואָס וועט אויסגעפינען דעם מערדער.

דער גריכישער קעניג אין אַ יודישער שוהל.

קאַנעאַ (ספּ.) ווען דער גריכישער קעניג קאָנסטאַנטין איז די לעצטע צייט געווען אין קאַנעאַ (די הויפּט-שטאָדט פון קריטאַ), האָט ער אויך בעזוכט די דאָרטיגע שוהל, דער קעניג איז אַריינגעקומען אין דער שוהל אַריין פּונקט ווען מען האָט געהאַלטען אין מיטען דאַווענען. נאָך דעם דאַווענען האָט דער קעניג אויפגענומען דעם אָבער-ראַבינער פון דער אינזעל קריטאַ אויף אַן'אַודיענץ. דעם זעלבען טאָג איז דער אָבער-ראַבינער אויפגענומען געוואָרען אויף דער קריעגס-שיף פון קרוין-פּרינץ. ביים געזעגענען זיך האָט דער אָבער-ראַבינער איבערגעלאָזט דעם קרוין-פּרינץ אַ ווייץ, אויף וועלכער עס זענען אויפגעשריבען די עשרת הדברות אויף העברעאיש.

דער סאַקאַלאָוו-סקאַנדאַל אין נאַציע.

מיר האָבען שוין פריטאָג טעלעגראַפיש מיטגעטיילט וועגען דעם סקאַנדאַל, וואָס עס איז פאָרגעקומען אין נאָוואָסאָנטש בעת אַ פאָרלעזונג פון ה' נחום סאָקאָלאָוו.

ה' סאָקאָלאָוו איז געקומען אַהין פאָריגען דיענסטאָג נאָכמיטאָג, די התלהבות צווישען די יודען איז געווען גרויס, מען האָט איהם זעהר פייערליך מקבל פנים געווען און איהם געמאַכט גרויסע אָוואַציעס.

אין אָוונד האָט ער געהאַלטען אַ פאָרלעזונג אין גרויסען זאַל (טענצער'ס זאַל) דער זאַל איז געווען איבערפולט פון מענשען און פיעל זענען אויך געשטאַנען אין קאָרידאָר. פּלוצלונג האָבען זיך אַריינגעריסען אין זאַל אַ המון פון פּוילישע שילער מיט דעם רעדאַקטאָר פון דער צייטונג „זיעמיאַ סאָנדעצקאַ" אָן דער שפּיץ און געשריען:

„ניעדער פּראָוואָקאַטאָר! ניעדער דו ליטוואַק פּראָוואָקאַטאָר"!

אין זאַל איז געוואָרען אַ שרעקליכער טומעל, נאָר די יונגע לייט האָבען באַלד אַרויסגעטריבען די חוליגאַנעס און בערוהיגט די פערזאַמעלטע, דאַן האָט דער רעדנער פאָרטגעזעצט זיין רעדע.

באַלד אָבער האָבען זיך די חוליגאַנעס ווידער אַריינגעריסען און אויסגעשאָסען פון אַ רעוואָלווער און אַנדערע האָבען ווידער אַריינגעוואָרפען שטיינער דורכ'ן לופטשיק גראָדע קעגען דעם רעדנער.

אָבער די יונגע-לייט זענען ווידער אַרויס צו זיי און זיי באַלד צוטריבען אויף אַלע זייטען.

נאָכ'ן רעפעראַט איז אָנגענומען געוואָרען דעם פאָרשלאַג פון ד"ר טראַפּ, אַז די פערזאַמלונג זאָל פּראָטעסטירען געגען די חוליגאַנישע אַנפאַלען פון די פּוילישע שילער, וועלכע האָבען דאָס נישט געטהון פון זייער אייגענעם ווילען נאָר זענען דערצו געשיקט געוואָרען פון דערוואַקסענע העצערס.

ווען סאָקאָלאָוו איז אַ היימגעגאַנגען אין זיין האָטעל האָבען איהם בעגלייט די פערזאַמעלטע מיט אויס-רופען „הידד"! „סאָקאָלאָוו"! און פון דער אַנדערער זייט האָבען זיך געהערט געשרייען: אַ שאַנדע, ליטוואַק שעהם דיך!

צוזאַמען דערמיט האָט זיך אין שטאָדט פערשפּרייט אַ קלאַנג, אַז אויף אַ פערזאַמלונג פון די נאַראָדאָווי דעמאָקראַטען איז בעשלאָסען געוואָרען אָנצוזערען דעם המון צו מאַכען פּאָגראָמען אויף יודען ווי מיט 17 יאָהר צוריק.

דאָס נייעסטע פון טאָג.

פּעטערבורג (ספּ.) ס'איז פערמאַכט געוואָרען דער הונגער בעקער-פערבאַנד.

אַ סקאַנדאַל אין יאַפּאַנישען פלאָט-מיניסטעריום.

טאָקיאָ (פּ.) אַן'אַנגעשטעלטער פון דער פירמע „סימענס עט שוקערט" אין טאָקיאָ, ריכטער, האָט פערקויפט דעם קאָרעספּאָנדענט פון דער „ראַיטער-אַגענטור" פאַלשע דאָקומענטען, וועלכע קאָמפּראָמעטירען איינינגע הויכע בעאַמטע פון פלאָט-מיניסטעריום, פּוליצ. האָט די דאָקומענטען פערקויפט פאַר 50,000 יען דער פירמע „סימענס עט שוקערט", וועלכע האָט זיי גלייך פערברענט. ריכטער, וועלכער האָט ניט בעקומען זיין חלק לוין, איז אַרויסגעפאָהרען קיין אויסלאַנד און האָט פאָרגעלעגט דער ערמאָהנטער פירמע אָבצוקויפען ביי איהם אַ פאָטאָגראַפישע קאָפּיע פון די דאָקומענטען. די פירמע האָט ריכטער'ן אָנגעקלאָגט אין געריכט, וואו עס האָט זיך אַרויסגעשטעלט, אַז די בעאַמטע פון דעם יאַפּאַנישען פלאָט-מיניסטעריום האָבען גענומען מעקלער-געלד פון די בעשטעלונגען. אויף דעם גרונד האָט מען אַריינגעטראָגען אַן'אַנפראַגע אין פּאַרלאַמענט און עס האַלט דערביי, אַז דער גאַנצער מיניסטעריע-קאַבינעט זאָל זיך איינגעבען אין דעמיסיע. פּוליצ'ן האָט מען אַרעסטירט.

ווענעזעלאָס אַרויסגעפאָהרען קיין פּעטערבורג.

וויען (פּ.) דער גריכישער פּרעמיער-מיניסטער ווענעזעלאָס איז אויפגענומען געוואָרען אויף אַן'אַודיענץ פון קייזער פראַנץ-יאָזעף און איז איינגעלאַדענט געוואָרען אויף מיטאָג אין שענברון. אַרום 10 אַ זייגער אין אָוונד איז ווענעזעלאָס אַרויסגעפאָהרען קיין פּעטערבורג.

די בעפרידיגטע אַרמעניער.

קאָנסטאַנטינאָפּעל (ספּ.) עס איז שוין בעוואוסט אויף זיכער, אַז מאָרגען וועט דער סולטאַן אונטערשרייבען דעם רעפאָרם-געזעץ וועגען מזרח-אַנאַטאָליען. צוליעב דעם האָבען די אַרמענישע פּאַרטייען בעשלאָסען זיך יאָ צו בעטהייליגען אין די פּאַרלאַמענטס-וואַהלען.

די עלזאַסער רעגירונג אין דעמיסיע.

בערלין (פּ.) דער דייטשער קייזער ווילהעלם האָט אָנגענומען די דעמיסיע פון דער עלזאַס-לאָטרינגער רעגירונג, לויט דער בקשה פון קייזער בלייבט גראַף וועדעל נאָך אַ געוויסע צייט אויף זיין אַמט.

די שרעקליכע אויפרייס-קאַטאַסטראָפע.

ניו-יאָרק (ספּ.) צוליעב אַ שרעקליכען אויפרייס פון איינינע באָמבעס זענען 10 הייזער אומגעקומען געוואָרען אין פלאַמען, אין די ברענענדע הייזער האָבען זיך געפונען 250 פרויען און קינדער. עס איז צווישען די פרויען און קינדער ענטשטאַנען אַ שרעקליכער פּאַניק. זיי זענען אַרומגעלאָפען, ווי צעווילדעוועט איבער די שטובען און די שרעקליכע קולות פון די קינדער האָבען זיך געטראָגען איבער די גאַסען.

8 פרויען זענען דערהרג'עט געוואָרען און 20 פערד, וועלכע זענען געשטאַנען אין אַ שטאַל זענען אומגעקומען.

ניו-יאָרק (ספּ.) צווישען די הייזער, וועלכע זענען פערברענט געוואָרען, האָט זיך אויך געפונען די פאָרטעפּיאַנאָ-פאַבריק „וואַלטער'ס", אַ וואַנד פון דער פאַבריק איז אומגעפאַלען און איינינע פייערלעשער און פּאָליציסטען זענען דערשטיקט געוואָרען.

אַ שיף-קאַטאַסטראָפע.

פאַלמוט (פּ.) דער דייטשער דאַמפּפער „נערא" איז אונטערגעגאַנגען ביי נענעדאַ. עס זענען דערטרונקען געוואָרען 19 פּערזאָן. 5 האָט מען געראַטעוועט אויף רעטונגס-שיפלאַך.

די גרובען-קאַטאַסטראָפע ביי דאָרטמונד.

דאָרטמונד (ספּ.) די קאַטאַסטראָפע אין דעם קויהלען-גרובען איז געוועזען פיעל גרעסער ווי מען האָט פריהער געמיינט, ביז איצט האָט מען שוין אַרויסגענומען 22 טויטע, מען רעכענט, אַז טויטע וועלען זיין ביז 80 מאַן.

באָכום (ספּ.) ווי עס חיזוט זיך אַרויס זענען פון די אַרויסגענומענע, 19 טויטע און 16 שווער-פערוואונדעטע. די איבריגע האָט מען אַרויסגעראַטעוועט, נאָר דריי פעהלען.

אַכזריות פון סאָלדאַטען.

ניו-יאָרק (ספּ.) פון סענט-יאַנאָ מעלדעט מען, אַז סאָלדאַטען פון הוערטאַ'ס מיליטער האָבען געכאַפּט צוויי אַמעריקאַנישע בירגער און זיי אָבגעפיהרט אין די בערג, וואו זיי האָבען די געפאַנגענע דערשאָסען.

צו דער חתונה פון העררן
יעקב יצחק גרינבוים
מיט פרל. העניע משיזשיק
גראַטולירען הערצליך
אלתר בערלינער און פרוי.

פּראַטעסטען
אויף אָדעסאַ, ניקאָלאַיעוו, חערסאָן, קישינעוו, בענדער און טיראַספּאָל נימט אָן איינצוקאַסירען אויך פיר קאָנקורס צו ערקלערען איין געשוואוירענער אַדוואָקאַט, זיך צו ווענדען האָטעל „סאַוואָי" 425 טעגליך פון 2 ביז 3 און פון 6 ביז 8.
4036

שטעלונג מיט גוטען געהאַלט
פינדען נור גוטע בילאַנצפעהיגע
בוכהאַלטער.
טיינע גוטע קויפמענישע אויסבילדונג ערציעלט מען אינערהאַלב 6 וואָכען אונטער גאַראַנטיע ביי
M. Kokotek, Piotrkowska 88.
Telephon 34-89.
דערועלבע עמפפעהלט זיך צור איבערנאַהמע פון ביכער-אַבשליסען אונד טנפערטיגונג פון בילאַנצען.

ניט קומענדיג דאַרויף,
וואָס מיר האָבען שוין אָבגעדרוקט אַ צווייטע אויפלאַגע פון דעם 1-טען באַנד פון דער יודישער געשיכטע, איז די נאָכפראַגע נאָך איהר ווייטער אַזוי גרויס, אַז מיר זעמער געצוואונגען געווען צוצוטרעטען דריקען אַ דריטע-אויפלאַגע. אַלע אונזערע לעזער, וועלכע האָבען ניט בעקומען אונזער פּרעמיע וועלען זי שוין קענען ערהאַלטען ביי די צייטונגס-פערקויפער אָדער ביי אונז אין אַדמיניסטראַציע היינט אָוונד און מאָרגען אַ גאַנצען טאָג צום שפּאָט בילינען פּרייז פון
נור 20 קאָפּ פאַר אַ באַנד.
אַדמיניסטראַציע
לאָדזשער טאַגעבלאַט

בריעף פון פעטערבורג.

(פון אונזער קארעספאנדענט).

די קאנפערענץ געגען קאקאווצעוו'ן.—זיין רייזע קיין פאריז.—געקומען פרעהליך און אוועקגעפאהרען טרויעריג.—דער שטארקער „אפעטיט" פון די עקסטרע-רעכטע.—„גאט זיי דאנק, מיר האבען נאך ניט קיין פארלאמענט"...—די יודען קיין „סעמיטען" ניט.—אוים אנטיסעמיטיזם!...

[...]ן דעמאנסטראציאנס-שטרייק פון 9-טן יאנואר, וואס האט אנגעמאכט [...]וואלדיגען רושם, איז אינ'ם פאליטישען ה־לטעל ווייטער געווארען שטיל. [...]ת, אין עטליכע פאבריקען זענען [...]ר נים געענדיגט די קאנפליקטען מכח [...]ם שטרייק — אבער פאר'ן ברייטערן [...]לם האט דאס שוין קיין אינטערעס [...]. זוכט מען טאקי עפעס נייערס, [...]עם אינטערעסאנטערס, „עס זאל [...]המען". און אז מען זוכט, זאגט די [...]לט, געפינט מען.

[...]ט האט מען איצט ארויסגעשלעפט [...]מעשה, וואס זאל זיך האבען פער[...]פען בעת דער פאר א יאהריגער [...]יעה פון פר מיער-מיניסטער קאקאוו[...]עוו קיין פאריז. אלע געדענקען נאך, [...]ט וואס פאר א נדלות ער איז אוועק[...]פאהרען אהין מאכען א הלואה, און [...] צוריקגעקומען איז ער ניט אין אזא [...]הויבענער שטימונג, ווייל די פאריזער [...]ר באנקירען האבען נים געוואלט [...]ויפעפענען די קעשענע. נאר נים דאס [...]יז דער עיקר; וויכטיג איז אנ'אנדער [...]אך. ס'לאזט זיך אויס, אז בשעת דער [...]רעמיער האט זיך „געווײלט" אין אויס[...]אנד, האבען זיינע געגנער נים געפרעמעלט. זיי האבען געפרובט אנווענ[...]ען אין די „ספערען" זייער גאנצע [...]שפעה, אז מען זאל זיך אבזאגען פון קאקאווצעוו'ס איצטיגער „ליבעראלער" פאליטיק און נעהמען זיך ע־ערניש בע[...]והיגען די געזעלשאפט. צו דעם צוועק האט מען פארגעלעגט: איינפיהרען אויסערא־ד־נטליכע אויפזיכט אין די גרויסשטעדט, פערמאכען אלע לינקע צייטונגען מיט א מאל אוי—ועל־כולם— פונאנדערלאזען אויף אנ'אונבעשטימטער צייט די גאסודארסטווענע דומע, כדי [...]י זאל מיט איהר קריטיק ניט לעגען [...]טעקענס אין די רעדער. ווי־ן מען זאל גלויבען די דאזיגע קלאנגען, האט דער פראיעקט שטארק נושא־חן געווען און ער איז ניט דו־כגעפיהרט געווארען נאר מחמת דעם, וואס קאקאווצעוו האט זיך צו דער צייט דערוואוסט פונ'ם גאנצען אויפ־נהו, האט ער תיכף צוגעשי־ט, וואוהין מען דארף, א גענויען בעריכט מיט ראיות, אז די שמייפע פאליטיק וועט א ודאי נים זיין בכח איינצושטילען די געזעלשאפטליכ־ בעוועגונג.

ווען מען זאל אפילו מסופק זיין דערין צי אלץ, וואס מיר האבען געבראכט, שטימט איין מיט'ן אמת, ווייזט דאך דאס יעדענפאלס, אז אין געהיימע קריי[...]ע ווערט געפיהרט א שטארקע אגיטא[...]יע געגען קאקאווצעוו;. די עקסטרעמע רעכטע האלטען, אז די ארבייטער און אויך די בירגערליכע שיכטען האבען פון דאס ניי אויפגעהויבען דעם קאפ נאר צוליעב דער ווייכקייט פונ'ם איצטיגען קורס, און זיי פאדערן טאקי, אז מען זאל דעם דאזיגען קורס ענדערן. נאר דערצו, זאגען זיי, איז נויטיג, אז דער שפיץ פון דער רוסישער פאליטיק זאל אוועקגעשטעלט ווערען א מאן, וואס זאל ביי די איצטיגע פערהעלטעניש האבען די ענערגיע און דעם מוט צו פערקערעווען זיך אין אנ'אנדער ריכטונג, וואס זאל אבנעהמען דעם חשק און דעם וויל־ן ביי די בירגערליכע שיכטען און ארבייטער צו „דערהויבען דעם קאפ". קאקאווצעוו, פערשטעהט זיך, איז אבער ניט דער מאן, וואס זיי ווילען זעהען בראש פון דער רוסישער רעגיערונג, און זיי אגיטירען מיט אלע מיטלען געגען דעם, וואס האט נאך אלס פינאנץ-מיניסטער זיין פאליטישען אני מאמין אויסגעדרוקט אין דער „בעריהמטער" פראזע: „גאט צו דאנקען, מיר האבען נאך קיין דומע ניט".

— די ט־ג האט דער בעוואוסטער אנטראפאלאג ד"ר ס. ווייסענבערג פון יעליסאוועטגראד ג־לייענט דא, אין איינעם פון די גרעסטע זאלען פון שטאדט, א לעקציע אונטער'ן נאמען: „די יודען אלס ראסע און פאלק". געווען מענשען וואס האבען מורא געהאט, אז די אנטיסעמיטען וועלען זיך בענוצען מיט דער געלעגענהייט, כדי צו מאכען א טומעל, לויט זייער נוסח. דאס איז אבער ניט געווען, און דער לעקטאר האט מיט גרויס ערפאלג דורכגעפיהרט זיין רעפעראט ביז'ן סוף. בעצם איז טאקי ניט געווען, צוליעב וואס צו מאכען סקאנדאלען, ווארום קיין שום „פאליטיק" איז דאך אין דער לעקציע ניט געווען. אבער ענומת־נפש וואלטען די „שווארצע" פונדעסטוועגען געהאט, ווען זיי זאלען געווען קומען; ווארום ד"ר ווייסענבערג האט אבגענומען ביי זיי א גרויס רעכט— דאס ר־כט אויף זייער נאמען.

טאקי אהן קאטאוועס. דער לעקטאר האט אויפגעוויזען מיט וויסענשאפטליכע ראיות, אז היינטיגע יודען זענען שוין מעהר קיין „סעמיטען" ניט, ווי מיט עטליכע טויזענד יאהר צוריק: די ריינקייט פון דער ראסע איז אבגעהיט געווארען גארניט אזוי שטארק, ווי מען מיינט געוועהנליך, איז דאך א פראסטער שכל: וויבאלד מיר זענען ניט קיין סעמיטען, דארפען אונזערע שונאים ניט רופען זיך: „אנטיסעמיטען". פארט דערל בט א שטיקעל נקמה אן זיי!

16 יאנואר — ל.

דער יודישער יושטשינסקי.

(פון אונזער קיעווער קארעספאנדענט).

די אויפמערקזאמקייט פון דער געזעלשאפט האט זיך פלוצלונג געווענדעט צום קליינעם שטעדטיל פאסטאוו, וואו עס איז פארהאן אזא גרויסע יודישע בעפעלקערונג. אלע ווארטען, וואס וועט ארויסקומען פון דעם דאזיגען אונמענשליך אבגעטהונענעם פערברעכען איבער אנ'אונשולדיגען יונגעל.

פונקט ווי איבער אנדריי יושטשינסקי, איז מען מיט'ן יודישען יונגעל יאסעל פאשקאוו בעגאנגען א גיהנומיש־וילען, רעטזעלהאפטען פערברעכען; אויך די מאטיווען פון מארד זענען זעהר רעטזעלהאפט.

די לעזער זענען שוין בעקאנט מיט דער דאזיגער שרעקליכער געשיכטע פון אנ—סקי'ס ארטיקעל, וועלכער איז געווען געדרוקט אין „לאדזער טאגעבלאט" און אלץ ווייסען, אז דא איז אלץ פארקומען לויט'ן „ריטואלען" נוסח פון די הערדען שמאקאוו-זאמיסלאווסקי, לויט וועלכען יושטשינסקי איז אויך ערמארדעט געווארען: 13 וואונדען, בלוטצאפונג א. אז. וו.

איין אונטערשיד איז נאר, וואס אין קיעוו איז דער מארד אויסגעפיהרט געווארען איבער א קריסטליך יונגעל און אין פאסטאוו—איבער א יודישען יונגעל... און די פאסטאווער יודען האבען לייכט אבגעעטעמט דערזעהענדיג, אז דער ערמארדעטער איז א יודיש יונגעל, וואס אלע קענען, און אז מען וועט אזוי א־ום נצול ווערען פון א נייעם עלילת דם.

די גאנצע געשיכטע וואלט זיכער דערשטיקט און פערריבען געווארען און דער מערדער וואלט אויך נישט ארעסטירט געווארען, ווען נישט דעם טומעל, וואס די פרעסע האט אויפגעהויבען.

דער ערשטער האט זיך גענומען צו דעם שרעקליכען מארד דער בעוואוסטער יודיש-רוסישער שריפטשטעלער ש. אנ—סקי, וועלכער איז אריבערגעפאהרען קיין פאסטאוו, דעם גאנצען ענין גענוי אויסגעפארשט און אפגעדרוקט דעם אונזערע לעזער בעקאנטען ארטיקעל אין דער „רעטש".

דער דאזיגער ארטיקעל, וועלכער האט אויפגערודערט די גאנצע פראגרעסיווע געזעלשאפט האט אויך געמאכט א שטארקען איינדרוק אין די רעגירונגס-קרייזען און דער יוסטיץ-מיניסטער שטשעגלאוויטאוו האט באלד פעראָרדענט זעהר ענערגיש זיך נעהמען צו דער אויספארשונג.

מיט דער ערמאָרדונג האט זיך דאן פערנומען דער איצטיגער סענאטאר טשאפלינסקי, דער פראקוראר פון דער קיעווער סודעבנע פאלאטע און ער איז צוזאמען מיט נאך איינינע העכערע בעאמטע ארויסגעפאהרען אויפ'ן אָ־ט פון פערברעכען קיין פאסטאוו און גענומען פיהרען זעהר אנ'ענערגישע אויספארשונג.

טשאפלינסקי אליין האט אויסגעפארשט און אויסגעהערט דעם ארעסטירטען פויער נאנטשארוק'ן, אליין פערהערט די עדות און די קרובים פון דערהרגעטען יונגעל און לויט זיין פעראָרדנונג, האט מען דעם ערמארדעטען ארויסגענומען פון קבר און איהם געפלמעסט.

אויף צו פאלמעסען האט מען ארויסגערופען פון קיעוו דעם פראזעקטאר ד"ר טופאנאוו, וועלכער האט אויך געפאלמעסט יושטשינסקי און ער האט אויך פעסטגעשטעלט, אז דער מארד פון יונגעל פאשקאוו איז אויסגעפיהרט לויט אלע פרטים פון יושטשינסקי'ס ערמארדונג.

די הויפט-פראגע, וועלכע איז שווער אויפצוקלערען איז, צוליעב וועלכע מאטיווען האט נאנטשארוק דורכגעפיהרט דעם מארד.

צווישען דעם המון אין פאסטאוו געהען ארום פערשידענע, געגענגעזעצטע מיינונגען און קלאנגען. גענוי די מאטיווען ווי־ט אפשר אויפדעקען די ווייטערדיגע אויספארשונג, וועלכע ווערט זעהר ענערגיש געפיהרט.

ווי מען רעכענט אבער און וואס איז אויך זעהר נאהענט צום אמת שטעהט הינטער דעם מערדער א פינסטערע געהיימע ארגאניזאציע און דער מארד איז דורכגעפיהרט געווארען לויט א בעשטימטען פלאן, נאר מיט א קליינעם טעות—אנשטאט א קריסטליכען האט מען א יודישען יונגעל ערמארדעט...

עס איז אויך מעגליך, אז דער מערדער האט דורכגעפיהרט דאס פערברעכען אונטער'ן איינדרוק פון דער „ריטועלער" שטימונג. זעהענדיג, אז „ריטואלי־טען" זענען געווארען זעהר חשוב, האט זיך איהם אויך געוואלט מאכען א קאריערע און ער האט—אויסגעפיהרט דעם שרעקליכען מארד.

וואס עס זאלען נישט זיין די מאטיווען—א פאקט איז, אז עס איז געשעהן אנ'אונערהערט פערברעכען. און די געזעלשאפט וועט מוזען פערלאנגען, אז די אויספארשונג זאל געפיהרט ווערען נישט בלויז וועגען מערדער, נאר אויך וועגען די פינסטערע קרעפטען, וואס שטעהען אפשר הינטער איהם...

נאר צי וועט מען עס ניט זעהען ש־ערען?

קיעוו. י. גיטלין.

וועגען די פינלענדישע משומדים.

מיט צוויי חדשים צוריק האט דער בילדונגס-מיניסטער צוגעשיקט אנ'אנפראגע אין אלע שולען וועגען דער צאהל פון די משומדים, וועלכע האבען זיך געשמד'ט אין העלזינגפארס דורך דעם בעוואוסטען גלח פיכרא. די דאזיגע אנפראגע איז געמאכט געווארען, ווייל דער דעפארטאמענט פאר גייסטליכע ענינים האט מודיע געווען, אז אזעלכע משומדים ווערען נישט פערעכענט פאר קיין קריסטען, ווייל זיי האבען נישט ערפילט אלע פאָדערונגען, וואס די קריסטליכע קירכע פערלאנגט פון זיי און דעריבער האבען זיי נישט די רעכט, וואס עס ווערט געגעבען קריסטען און זיי האבען נישט קיין שום מעהר פראוועס ווי געוועהנליכע יודען.

די דאזיגע מיינונג פון דעפארטאמענט איז געפעלען דעם בילדונגס-מיניסטער און די פאריגע וואך האט ער צושיקט א צירקולאר די אלע קוראטארען פון די לעהר-ראיאנען, אז אלע יודישע סטודענטען און די שילער פון די מיטעלשולען, וועלכע זענען אנגענומען געווארען אין די שולען אויף דעם גרונד פון דער שמד-צייגניש פון גלח פיכרא ווערען פערעכענט ווי יודען, און מען דארף זיי פערלאנגען, אז זיי זאלען ארויסטרעטען פון דער שולע און אויב זיי וועלען נישט וועלען זאל מען זיי ארויסווארפען.

דער מיניסטער פערלאנגט פון די דירעקטארען פון די שולען, אז זיי זאלען קלאהר מאכען די צאהל און די נעמען פון די משומדים און איהם מודיע זיין דעם ענדגילטיגען בעשלוס.

אין די העכערע קורסען פאר פרויען געפינען זיך 15 אזעלכע פינלענדישע קורסיסטקעס. דער מיניסטער-ראט וועט די טעג בעטראכטען די פראגע וועגען דעם, אז מען זאל זיי אויסשליסען פון די קורסען. אזוי געפינען זיך אויך פיעל אזעלכע שילער אין די מיטעל-שולען.

אין פעטערבורגער אוניווערזיטעט געפינען זיך עטליכע צעהנדליגע „פינלענדער", א טייל פון זיי האבען זיך שוין אויף ס'ניי געשמד'ט אויף פראוואסלאווע און זיי זענען שוין כשר, אזוי זענען אויך פארהאן משומדים, וואס די פינלענדישע קאנסיסטאריע האט זייער שמד בעשטעטיגט און זיי זענען אויך כשר. ווידער זענען פארהאן פינלענדער, וועלכע לערנען שוין דאס צווייטע יאהר און זיי וועט מען דעריבער נישט הייסען אויפהערען אין מיטען לערנען, נאר א טייל וועט מען אויסשליסען פון אוניווערזיטעט.

אין טעכנאלאגישען אינסטיטוט זיינען פארהאן 8 „פינלענדער". די פראגע וועגען אויסשליסען זיי איז זעהר פערוויק־לט, ווייל מען האט זיי צוגענומען נאכדעם ווי זיי האבען אויסגעהאלטען עקזאמען דורך א קאנקורס.

אלגעמיינע קראנקהייטען און צירורת. אלעמען איז בעקאנט, דאס ביי אלגעמיינע קראנקהייטען איז נויטיג ענערגיש צו קעמפפען געגען יעדער פערשטאפונג פון בלוט מיט דער הילף פון געאייגנעטע אבפיהרונגס-מיטלען. *Cascarine Leprince* (קאסקארין לעפרינס) איז אין דעם פאל דאס סאמע געאייגנעטע אבפיהר-מיטעל. דאס דאזיגע הייל-מיטעל האט א זעהר בעקוועמען פארם און קאן געברויכט ווערען טעגליך אהן שום מורא, עס פערשטארקט דאס אבוועקסלען פון די שטאפען און זויערעס, וואס עס איז די נייטיגסטע בעדינגונג פאר'ן געזונד-צושטאנד פון ארגאניזם. *Cascarine Leprince* (קאסקארין לעפרינס) ווערט פערשריבען פון אלע דאקטוירים פון דער וועלט ביי אלע אלגעמיינע ערקראנקונגען (צוקערזוכט, פערפעטונג א. ד. ג. און ספעציעלע קראנקהייטען.
9550-8

קופאן

יעדער לעזער, וואס שטעלט צו וועלכע 10 קופאנען בעקומט יעדע 2 וואכען א באנד

יודישע געשיכטע

(פון פראפעסאר גרעץ)

אלס פרעמיע פון „לאדזער טאגעבלאט" אנשטאט פאר 80 קאפ.

נור פאר 20 קאפ. א באנד.

די געשיכטע וועט ענטהאלטען 12 שטארקע בענדער אב'ערך פון 2000 דרוק-זייטען.

וועלט-נייעס.

א קינעמאטאגראף-עקספעדיציע.

פון ניראבי איז בריטיש-מזרח-אפריקא טיילט מען מיט, אז פריץ שינדלער, וועלכער איז געפאהרען צו מאכען קינעמאטאגראפישע אויפנאהמען אין אפריקא, איז פון א לייב צוריסען געווארען אין דעם מאמענט, ווען ער האט איהם געוואלט פאטאגראפירען. ער איז באלד געשטארבען אין שרעקליכע יסורים.

* * *

א קינד צוריסען פון א וואלף.

אין צוזאמענהאנג מיט די גרויסע פרעסט, וואס עס הערשען איצט אין פראנקרייך האבען זיך אויך אנגעהויבען צו בעווייזען וועלף אין פיעל דערפער. אין א דארף ביי פיערקענקס איז אנ'אכט יעהריג שול-מיידעל, א היימגעהענדיג פון דער שולע, בעפאלען געווארען פון א וואלף, און פון איהם צוריסען געווארען. ווען די עלטערן האבען שפעטער געגעבען באכוועהן ווי זייער קינד איז, האט מען געפונען נישט מעהר ווי א בלוטיג שירצעל, די ביכער-טעקע און עטליכע אבגענאגטע ביינער.

* * *

דער קעניג אלס פליהער.

צווישען דער צאהל פון די לופט-פליהער געפינט זיך אויך א קעניג. דאס איז ד"ר הערשער פון בעלגיען. פאר א קורצע צייט צוריק האט איהם דער בעלגישער לופט-פליהער אויסגעלערענט ווי אזוי צו פליהען. דער קעניג האט זיך געלערענט פליהען אויף א לופט-שיף פון טיפ „מאנאטאר", וועלכער איז זעהר ענהליך צו דעם טיפ „פארמאן"-לופטשיפען. פריהער האט זיך דער קעניג אויסגעלערענט די פרטים פון דער קאנסטרוקציע פון א לופט-שיף, דאן האט מען איהם ערקלערט די בעדינונג פון מאטאר און ווי אזוי מען בעגעהט זיך מיט איהם. אום צו מאכען פליהפראבען האט מען זיך בענוצט מיט א לייכטען אפאראט, וועלכער פליהט נישט הויך. דער פלאץ אויף וועלכען דער קעניג איז געפלויגען פערנעהמט א שטח פון 3200 מעטער און איז ברייט 600 מעטער. אויף דעם דאזיגען פעלד לערנען זיך אויך די בעלגישע אפיצירען פליהען. צום ערשטען איז דער קעניג געפלויגען צוזאמען מיט זיין לעהרער אלס פאסאזשיר. איצט נעהמט ער זיך שוין אליין אונטער קליינע רייזעס. דער אינטערעס פון קעניג פאר אוויאציע האט ארויסגערופען א שטארקען אינטערעס דערצו אין גאנצען לאנד.

* * *

א פערעקשנ'טע זעלבסטמערדערין.

א זעלטענע סצענע איז די טעג פארגעקומען אין ברוקלין אויף א דאך פון א 7 שטאקיג הויז, א געוויסע פרייליין מערי לוקאס האט זיך געוואלט נעהמען דאס לעבען דורך אראבווארפען זיך פון אזא הויך. דאס האט בעמערקט איהרע א פריינדין העלענע בריגא און האט זי נישט געלאזט. אבער די זעלבסטמערדערין איז געווען שטארק און האט זיך א ריס געגעבען צום עק דאך און זיך אראבגעווארפען, אזוי אז זי האט שיער יענע נישט מיטגעשלעפט. זי איז אבער אראבגעפאלען אויף אנ'אנדערען דאך, שווער פערוואונדעט איז זי דאך אוועק ביז צים עק און זיך ווידער אראבגעווארפען, פון דאנען זי איז שוין געפאלען אויף דר'ערד. דאס אלץ איז געשעהן אזוי גיך, אז עס איז נישט געווען קיין מעגליכקייט צו רופען פייערלעשער.

די שרעקליכע סודות.

א זעלטען שפאנענדער ראמאן פון לאדזער לעבען.

(298 בעארבייט פון ל. שרייבער.

פיש האט א לאנגע ווייל שטום אנגעקוקט זיין דינער. אין זיין בליק, ווי אין זיין הארצען האבען געקעמפט דאנקבארקייט און פערצווייפלונג, דאנקבארקייט פאר רעטען זיין לעבען און פערצווייפלונג פונ'ם בעוואוסטזיין, אז ער איז דאך פערלארען.

ענדליך האט די פערצווייפלונג גובר געווען און ער האט שטרענג אויסגערופען:

— גיעב מיר אב דעם רעוואלווער, דושים!

דער שטענדיג גוטער, אונטערטעניגער, פאלגזאמער דושים האט דאס מאל געענטפערט כמעט מיט חוצפה:

— ניין, סער, אלץ, נאר נישט דאס!...

— גיעב מיר אב דעם רעוואלווער, דושים!

— ניין, סירען, איך וועל פריהער מיט איין קויל זיך אליין דערשיסען.

פיש האט זיך גענומען בעטען:

— דושים! מיין גוטער, וואוילער דושים! האסט מיר שטענדיג געדינט טריי, איך ווייס, דו ביזט גרייט דיין לעבען פאר מיר צו אפפערן, און איך בין דיר דערפאר דאנקבאר געוועזען. נו אבער, איז איצט די צייט געקומען, זאלסט מיר דעם לעצטען גוטען דיענסט טהון. פערשטעה זשע מיך, דושים, עס איז געקומען די צייט, ווען מיין איינציגער רעטער וועט זיין אט דער רעוואָ־ווער... עס איז געקומען די צייט, ווען איך מוז שטארבען, ווען דער טויט וועט זיין מיין ישועה...

— ניין! — האט דושים געענטפערט. — כל זמן איך לעב, מוז איך פרובירען אנווענדען אלע מיטלען אייך צו רעטען! איהר מוזט אויך לעבען!

— אבער דושים! — האט זיך פיש ווייטער געבעטען. — ביזט מיר ביז היינטיגען טאג טריי געווען, ווייל דו האסט מיך געהאלטען פאר א גוטען עהרליכען מענשען, ווי אבער אויב דו וועסט זיך באלד דערוויסען, אז איך בין א שלעכטער מענש, זעהר א שלעכטער, א פערברעכער, פיליישט א מערדער?

— איך ווייס נישט און וויל גארנישט וויסען!— האט דושים געענטפערט.— פאר מיר זענט איהר שטענדיג געווען גוט און עהרליך, און דאס קאן איך קיינמאל נישט פערגעסען. איך וויל אייך נישט לאזען שטארבען, ווען עס געפינט נאך פאר אייך פיליישט א מעגליכקייט צו לעבען און גליקליך צו זיין.

— דושים! דושים! בעקלעהר דיך, וואס דו פערלאנגסט פון מיר! איצט איז די פאליציי ביי פריק'ן אין צימער, נאר ס'איז זיכער ווי צוויי מאל צוויי, אז באלד, פיליישט אין פינף מינוט ארום און פיליישט אט שוין די מינוט וועלען זיי אריינקומען אהער, מיך ארעסטירען און...

— איבער מיין לעבעדיגען קערפער וועט די פאליציי צו אייך נישט אנקומען! —האט דושים איהם איבערגעשלאגען מיט פעסטער ענטשלאסענהייט.

— הער מיך אויס, דושים! — האט פיש ווייטער אנגעהויבען.—איך בין מיט א יאהר צוויי און צוואנציג צוריק בעגאנגען א גרויס פערברעכען, א שרעקליך פערברעכען, וואס האט מיר אבער אין לעבען גליק געבראכט. העכער צוואנציג יאהר בין איך געווען גליקליך, האב דערגרייכט אין לעבען אלץ, וואס מען קאן נאר דערגרייכען, האב גענאסען דאס לעבען מיט'ן פולען מויל. נו, איז איצט געקומען די צייט, ווען איך מוז בעצאהלען דערפאר, ווייל אין לעבען מוז מען פאר אלעם בעצאהלען, און איצט האב איך די ברירה אין האנד צו צאהלען, ווי מיר געפעלט. אויף צוויי אופנים קאן איך איצט צאהלען: אדער מיט איין קויל א סוף מאכען צו מיין לעבען, דאס וואלט איצט פאר מיר א גליק געווען, אז מען איז העכער צוואנציג יאהר אזוי גליקליך ווי איך בין געווען איז עס גאר נישט שווער צו שטארבען אדער דאס אומגליק קוסט, פערשטעהסטו מיך, דושים?

— יא, סער, איך פערשטעה אייך. נאר איהר וועט איצט נישט שטארבען...

זיין שטימע האט געקלונגען, ווי די שטימע פון שיקזאל אליין...

— הייסט עס,—האט פיש געזאגט,—אז דו צווינגסט מיך צו צאהלען פאר מיין גליק אויפ'ן צווייטען אופן. מען וועט קומען, מיך ארעסטירען, מיך בינדען, מיך אין טורמע איינשליסען און מיך צווינגען צו צאהלען פאר אלע די יאהרען פון גליק, וואס איך האב גענאסען, פיליישט מיט אזוי פיעל יאהרען פון אומגליק, שאנדע, ליידען, פערצווייפלונג און פיין!... פערשטעהסטו דען נישט, דושים, אז מיט דער טובה, וואס דו ווילסט מיר טהון, טהוסטו מיר פערקעהרט די גרעסטע רעה? לא'מיך שטארבען גליקליך, ווי איך האב גליקליך געלעבט. גיעב מיר אב דעם רעוואלווער!

— ניין, סער! איהר וועט לעבען און נאך גליקליך זיין!

— פערפאלען! — האט פיש אויסגערופען.— עס איז וואהרשיינליך מיין שיקזאל! קענטיג אז אין דעם איין פרט האב איך א טעות געהאט: א מענש קאן זיך נישט אויסקלייבען אזא טויט, ווי ער וויל, נאר אזא טויט, ווי איהם קומט, ווי ער האט פערדיענט מיט זיינע מעשים... אלזא גוט, דושים! טהו וואס דו ווילסט. רעטע מיך צו איבעריגע שאנדע און ליידען, רעטע מיך שנעלער!...

— אט אזוי רעדט, סער! שוין לאנג צייט! מיר האבען שוין אזוי אויך צופיעל צייט פערבראכט אויף רעדען, ווערהענד מען מוז עפעס טהון.

— גוט, דושים! נאר נאך איין זאך מוזטו מיר צוזאגען.

— ביטע, סער!

— אויב דו וועסט אליין איינזעהן, אז רעטען מיך איז שוין נישט מעגליך און אז מיין איינציגע רעטונג קאן ווירקליך זיין נאר דער טויט, דאן זאלסטו מיר צו דער ריכטיגער מינוט, איידער עס וועט נאך צו שפעט זיין, אליין דעם רעוואלווער דערלאנגען. יא, דושים, דו וועסט עס טהון?

— גוט, סער!

— און איצט זאג, ווי ווילסטו מיך רעטען? האסטו געפונען א עצה, ווי מיך ארויסצופיהרען פון מיין הויז, אונבעמערקט פון דער פאליציי?

— ניין, סער, דאס איז נישט מעגליך. די אויסגאנגען ווערען ש־רענג געהיט. איך האב אליין געפרובט דורכגעהן, האט מען מיך בעגעגענט מיט די שטיקעס.

— ווי זשע דען ווילסטו מיך רעטען?

— ווארט, סער! מען מוז א קלער טהון...

א ווייל'ע זענען זיי ביידע געבליעבען גאנץ שטיל. דושים האט קענטיג אנגעשטרענגט זיין גאנצע דענק-קראפט עפעס אויסצוקלערען.

פלוצלונג האט זיין געזיכט אויפגעשטראהלט.

— איך האב! — האט ער אויסגערופען און איז איילינג פון צימער ארויס.

אין א פאר מינוט ארום איז ער צוריק געקומען מיט א פאק אלטע זאכען אין האנד.

— וואס איז דאס? — האט פיש געפרעגט.

— פרעגט נישט קיינע קשיות, סער, נאר נעהמט שנעל, טהוט זיך אויס און טהוט אן אט דאס.

דאס מאל האט ער געקאמאנדעוועט נישט ווי ער וואלט געווען א דינער, נאר א בעל-הבית.

און פיש האט נישט ווילענדיג געפאלגט. ער האט געהאט א געפיהל, ווי א שווערע האנד, די האנד פון שיקזאל אליין, האט זיך אויף איהם אראבגעלאזט און איהם געצוואונגען צו פאלגען...

ער האט שנעל אראבגעווארפען פון זיך די אויבערשטע שטיק פון זיין שענעם עלעגאנטען אנצוג, און לויט דושים'ס אנווייזונגען גענומען ארויפציהען אויף זיך אלטע צעריסענע פרויען-קליידער, ניבער שמאטעס.

— וועמען געהערען די שמאטעס? — האט פיש געפרעגט, ווערהענד א מורא'דיג עקעל-געפיהל האט איהם בעהערשט ביי'ם בעריהרען די דאזיגע שמוציגע זאכען.

— פרעגט גאר נישט, נאר טהוט וואס מען דארף, סער! — האט דושים בעפוילען, געהאלפען זיין העררן פערענדערן זיין גאנצען טואלעט. און דאן, מיט דער געשיקטקייט פון אנ'אלטען פאריקמאכער, וואס ער איז א מאל געווען, האט ער איהם אויפ'ן קאפ א פאריק ארויפגעזעצט און צוויי דריי מינוט איהם אויסגעשמירט מיט עפעס דאס געזיכט און פערטיג.

פיש האט א קוק געטהון אין שפיעגעל און א ציטער געטהון:

דער שענער אנגעזעהענער מיליאנער איז פערוואנדעלט געווארען אין א שמוציגע בעטלערקע...

(פארזעצונג קומט.)

וואס הערט זיך אין לאדז.

דער נעכטיגער גראנדיעזער יודישער ספארט-יום טוב.

ווי מען האט עס געקענט פאָרזעהען, איז דער נעכטיגער ספארט-און טורן-פעסט אין גרויסען טעאטער, וואס איז איינגעאָרדנעט געוואָרען דורכ'ן „לאָדזער יודישען טורן און ספארט-פעראיין" אריבער מיט'ן גרעסטען ערפאלג.

ביי א פול געפאקטען טעאטער איז דער ספארט יום-טוב גיעפענט געוואָרען דורכ'ן „הזמיר"-כאָר, וועלכעס האט געזונגען א בעגריסונגס-ליעד. דער פרע-זעס פון „לאָדזער יודישען טורן און ספארט-פעראיין" ד"ר ל. פאלק האט געהאלטען א ווארימע ערעפנונגס-רעדע, אין וועלכער ער האט זיך בעזונדערס אבגעשטעלט אויף דער גרויסער נאציא-נאלער בעדייטונג, וואס ס'האט די גרינ-דונג פון יודישע ספארט-פעראיינען. נאך זיין רעדע האט זיך אנגעהויבען דאס ספארט-פראָגראם.

העכער 200 יודישע טורנער און טורנערינען פון לאָדז, טאמאשאוו, זגערזש און אלעקסאנדראָוו זענען בעגלייט געוואָרען פון דער טורנערין און ביידע האבען אונטער דער בעגלייטונג פון א אָרקעסטער אין זייערע בלוי-ווייסע קליידער און פיעל מיט מגן דוד'ס אויף דער ברוסט מאר-שירט איבער דעם טעאטער אויף דער ביהנע ארויף. די טורנער זענען בעגע-גענט געוואָרען פון פובליקום מיט שטור-מישע אָוואציעס און פון פיעל לאָזשען האט מען זיי פערוואָרפען מיט בלומען. נאכ'ן מארשירען איבער דער ביהנע האט יעדער גרופע טורנער אויסגעפיהרט פערשיעדענע ספארט-איבונגען, וועלכע זענען דורכ'ן פובליקום אויפגענומען גע-וואָרען מיט גרויס בעגייסטערונג.

נאכ'ן פראָגראם האבען זיך אלע טורנער, דעלעגאַטען פון פערשיעדענע היגע און פראָווינציעלע טורן-פעראיינען, פערטרעטער פון דער פרעסע און גע-לאדענע געסט פערזאמעלט אין לאָקאל פון טורן-פעראיין, וואו ס'איז פארגעקו-מען א גרויסארטיגער באנקעט, וועלכער האט זיך פערצויגען ביז שפעט אין דער נאכט און איז אריבער זעהר פייערליך. (ג)

פון דער ערשטער יודישער לייה- און שפאר-קאסע.

(ג) אויף דער לעצטער זיצונג פון דער פערוואלטונג און ראט פון דער ערשטער יודישער לייה- און שפאר-קאסע (פעטריקאווער 14) איז בעשלא-סען געוואָרען, אויסצוגעבען די ראדא-גאָשטשער יודישע לייה- און שפאר-קאסע א הלואה פון 10,000 רובל.

פון „הזמיר".

(ג) אויף דער לעצטער פערוואלטונגס-זיצונג פון „הזמיר" איז בעשלאסען גע-וואָרען דעם אַליעהרליכען פורים-מאס-קען-באל הייאָהר איינצואָרדנען אין גרויסען קאָנצערט-זאל אויף דזיעלנא 18 №. פאר די אָריגינעלסטע דריי מאסקעס אין נאציאָנאלען זין האט דער „הזמיר" בעשטימט דריי טייערע פרייזען.

די פארוואהל-פערזאמלונג אין „האנדווערקער-קלוב".

צו דער פארוואהל-פערזאמלונג זענען גע-קומען העכער 100 פערזאָן.

אלס פארזיצענדער איז אויסגעוועהלט געוואָרען אונזער ע. ראבינאָוויטש, סעק-רעטאר איז געווען אונזער לעווין.

דער פערוואלטונגס-מיטגליעד ה' לעבענ-האפט גיט אָב א בעריכט וועגען דער טע-טיגקייט פון „האנדווערקער-קלוב" פון וועל-כען ס'איז צו זעהן, אז קיין בעזונדערע האט די פערוואלטונג פאר'ן „האנדווערקער-קלוב" נישט אויפגעטהון, די סבה איז די נלייכגילטיגקייט בעציהונג פון די מיטגליעדער צום קלוב.

נאכ'ן בעריכט ענטשטעהט א לעבהאפטע קריטיק, אין וועלכע ס'בעטייליגען זיך די ה"ח ניספּוים, כהן, אהזשינער ראבינאָוויטש, פּאקראָ, בריק און אנדערע. אלע קריטי-קירען שארף די ביזאיצטיגע פערוואלטונג, און מיינען אז, אז צוליעב איהר אומטהעטי-קייט האט זי דעם קלוב נישט נאר קיין ניצען נוט געבראכט, נאר זאגאר געשאדט דערמיט, וואס זי האט זיך נישט בעמיהט צוצוציהען צום קלוב נייע מיטגליעדער.

ה' קראקויער מיינט, אז שולדיג זענען אויך די מיטגליעדער פון קלוב, ווייל זיי האבען זיך נישט ווי געהעריג אינטערעסירט מיט די פערוואלטונגען פון קלוב, נישט גע-צאהלט די מיטגליעדס-בייטרעגע א. ד. גל.

אלע איבריגע זאגען זיך אבער ארויס, אז די גרעסטע שולד טראגט די פערוואלטונג, און לעגען פאר צו וועהלען א נייע פער-וואלטונג, כדי אום צוזאמענצושטעלען א קאנ-דידאטען-ליסטע פון נייע מיטגליעדער און דער פערוואלטונג ווערט געוועהלט א קאָ-מיסיע פון 15 פערזאָן.

לעבהאפטע דעבאטען רופט דאן ארויס דער פארשלאג, אז דער נאמען פון „האנד-ווערקער-קלוב" זאל געענדערט ווערען און „יודישער האנדווערקער-קלוב". דער פאר-שלאג ווערט אנגענומען און ס'ווערט בעש-לאסען אוהם פארצושטעלען דער אלגע-מיינער פערזאמלונג צו בעשטעטיגען. נאך לענגערע דעבאטען ווערט בעשלאסען צו גרינדען א קורש-אט-פאנד, און דעם בע-שלוס פארצושטעלען צו בעשטעטיגען דער גענעראל-פערזאמלונג, וואס וועט פארקומען דעם קומענדען שבת צו-נאכטס. (ג)

די פערזאמלונג פון דעם „פאפיער-א ביטער-פעראיין".

(ג) ווי מיר האבען שוין נעכטען קורץ מיטגעטיילט, איז פארגעסטערן אין איינעם לאקאל פון פעראיין פון דער ארבייטער אין דער „פאפיער-בראנזשע" (קאמיענא 1) אונטער'ן פארזיץ פון ה' מ. בארנשטיין, פארגע-קומען די יעהרליכע פערזאמלונג פון די מיטגליעדער.

נאכדעם ווי ס'ווערט פארגעלייענט דער טהעטיגקייטס און קאסע-בעריכט ענטשטעהען לעבהאפטע דעבאטען. די פערזאמעלטע טרעטען שארף ארויס געגען דער ביזאיצטיגער פערוואלטונג און רעוויזיאנס-קאמיסיע, וועלכע האבען זיך ניט געגעבען די מיה עפעס אויפ-צוטהון פאר'ן פעראיין, און אויך צוליעב דעם, וואס די רעוויזיאנס-קאמיסיע האט נישט געוואלט אונטערשרייבען דעם קאסע-בעריכט האט די פערזאמ-לונג א גרונד צו צווייפלען אין דער ריכטיגקייט פון דעם בעריכט און ער ווערט דערום ניט בעשטעטיגט. דאגע-גען בעשליעסט די פערזאמלונג, אז די ניי-געוועהלטע פערוואלטונג זאל דעם קאסע-בעריכט נאכקאנטראלירען.

צוליעב דעם, וואס דער פעראיין לעבט איבער א שטארקען קריזיס לעגען איינינע מיטגליעדער פאר דעם פעראיין צו ליקווידירען, אבער דער גרעסטער טייל פון די פערזאמעלטע פראטעסטי-רען דאגעגען און לעגען פאר, צו וועהלען ענערגישע מיטגליעדער אין דער פערוואלטונג, וועלכע זאלען זיך בעמיהען אויפצולעבען די טעטיגקייט פון'ם פעראיין און איהם שטעלען אויף זיין געהעריגער הויך.

די פערזאמעלטע וועהלען דאן אוים אין פערוואלטונג די ה"ה: ב. בארנ-שטיין (פרעזעס) ה. שומייער (סעקרע-טער) א. בעדער א. אפאטשינסקי און משה רוזמאן, אלס קאנדידאטען די ה"ה מ. בארנשטיין און מ. גרינבערג. אין רעוויזיאנס-קאמיסיע די ה"ה מ. בארנשטיין, א. הענדריקאווסקי און מ. לינטמנער. די פערזאמעלטע בעשליע-סען, אז די נייע פערוואלטונג זאל זיך בעמיהען איינצוארדנען פאר די מיט-גליעדער פראפעסיאנעלע און אלגעמיי-נע אווענד-קורסען, אפטע דיסקוסיעס איבער פערשיעדענע טאג-פראגען, די פעראיינס-בעריכטען זאלען אלע צוויי וואכען פערעפענטליכט ווערען אין דער פרעסע און אז מען זאל צונעהמען א אינקאסענט, וועלכער זאל איינקאסירען די מיטגליעדס-בייטרעגע.

צוליעב דער שפעטער שעה איז בע-שלאסען געווארען די איבריגע פראגען פון טאגעס-ארדנונג צו בעטראכטען אויף א צווייטער פערזאמלונג.

די יעהרליכע פערזאמלונג פון „משמרת-החולים".

(:) אין ווינטער-זאל (יגבאדניא 18) איז שבת-צו-נאכט פארגעקומען די אלגעמיינע יעהרליכע פערזאמלונג פון די מיטגליעדער פון באלוטער חולים-פעראיין „משמרת-חולים".

אלס פארזיצענדער ווערט געוועהלט ד"ר עדעלבערג, וועלכער לאדט איין אלס בייזיצענדע די ה"ה: צאחי-דאקטאר קאפאטא, א. מ. ניגנאלד, ציטרין, דאבושינסקי און אלס סעקרעטאר ה' ח. ביכאווסקי.

פון טעטיגקייטס-בעריכט איז צו זעהן, אז דער פעראיין ציהלט העכער 700 מיט-גליעדער. די הכנסה האט דער פעראיין געהאט 5417 רובל מיט 62 קאפ., אויסגעגעבען 5319 רובל מיט 97 קאפ. פעראיינס-דאק-טוירים האבען ערטיילט יודישע בין קראנקע אין דער היים און 6122 פעלע, און פער-איינס-לאקאל זענען אויפגענומען געווארען 3144 קראנקע, מעדיצינען איז די קראנקע ארויסגעגעבען 9489, פאלגענדע האט דער פער-איין פערטיילט: קעפיר 2242 פלאשען, מילך 1518 קווארט, טעה 543 לויט און 738 פונט צוקער. די ביים פעראיין עקזיס-טירענדע נאכט-פאנאטאריע איז ארויסגעריסען געווארען אין פערלויף פון יאהר צו 2061 קראנקע. געלד-שטיצע איז דורכ'ן פעראיין ארויסגעגעבען געווארען 80 רובל, משטורים צו פליגען קראנקע זענען געשיקט געווארען פרייווילינע 240 און געצאהלטע 272. דער טעטיגקייטס און קאסע-בעריכט ווערט דורך די פערזאמעלטע נאך קורצע דעבאטען בעשטעטיגט.

ד"ר עדעלבערג וואוזט דאן אן און א לענגערע רעדע אויף די וויכטיגקייט, אז א"ע באליסטאד אי ראראנאשצער פעראיינען זאלען זיך פעראייניגען אין איין פעראיין. ער בעמערקט דערביי, אז די פערוואלטונג, וואס ווערט איצט געוועהלט מוז זיך צונויפקומען מיט די פערוואלטונגען פון די איבריגע חברות און ענדליך ענטשיידען די פראגע ... די דאזיגע פראגע רופט ארויס לעבהאפטע דעבאטען און ענדליך ווערט בעשלאסען איבערצוגעבען דער פערוואלטונג, וואס ווערט געוועהלט ווערען די פארמאכט זיך צו פעראייניגען מיט די איבריגע חברות.

די וואהלען געבען דאן פאלגענדע רע-זולטאט. עס ווערען געוועהלט: די ה"ה י. יאקיבאוויטש, ש. פרושקאן, א. ציטרין, ד"ר עדעלבערג, ח. הערטאלין, ל. קאפאטא, ה. בוכאזסקי, מ. שפונעל, ס. ראזענפעלד, מ. פאסטראנק, נ. פעניטשך, י. פינטשיק, א. קערש, ח. טייכאש, א. רוטאנאוויטש, ס. ליפ, ה. האפשטעניק, פ. נאטשטיין, ס. רא-זענזאסער, ז. פעטריקאויסקי און י. קאפעל.

די גענעראל-פערזאמלונג פון די ארבייטער אין שחט-הויז.

(ג) אין איינעם לאקאל פון „פער-איין פון די ארבייטער אין שטערטישען שחט-הויז" (דרעוונאָווסקא 21) איז נעכטען נאכמיטאג אונטער'ן פארזיץ פון ה' מ. קארפעל, פארגעקומען די יעהרליכע פערזאמלונג פון די מיט-גליעדער.

דער טהעטיגקייטס-און קאסע-בעריכט ווערט נאך קורצע דעבאטען בעשטע-טיגט. די פערזאמעלטע טרעטען דערויף צו צו די וואהלען, וועלכע געבען פאלגענדע רעזולטאטען:

אין פערוואלטונג זענען אריין די ה"ה: ע. סקורקאווסקי (פרעזעס), מ. ציטערמאן (וויצע-פרעזעס), מ. קוזרא (סעקרעטאר) פ. פייבושעוויטש (געהילף-סעקרעטאר) וו. לעוואקאוויטש (קאסיר) ש. שאיעוויטש, ל. טשערלאָוויטש און מ. קארפעל, אלס קאנדידאטען די ה"ה א. פייבושעוויטש, ש. מאסטבוים און א. ארלער. אין רע-וויזיאנס-קאמיסיע די ה"ה מ. פעלדמאן ח. שולמאן און ש. מיכאלאוויטש.

די פערזאמעלטע בייטראכטען דערויף א גאנצע רייה פארשלאגען, פון וועלכע דער גרעסטער טייל ווערט נאך לעבהאפטע דעבאטען אנגענומען.

עס ווערט אויך בעשלאסען, אז ביים פעראיין זאל געבילדעט ווערען א לייה-קאסע, וועלכע זאל די מיטגליעדער ארויסגעבען הלואות לויט'ן איינזעהען פון דער פערוואלטונג.

צום סוף ווערט נאך בעטראכט ה' קריסקא'ס פארשלאג וועגען בילדען ביים פעראיין א געגענזייטיגע אסעקוראנץ-קאסע אין פאל פון טויט פון א מיט-גליעד. דער פארשלאג ווערט מיט א גרויסער מעהרהייט אבגעווארפען.

די נעכטיגע פערזאמלונגען.

(ג) אין לאקאל פון „האנדווערקער-קלוב" (זאוואדסקא 5) איז פארגעקומען א פארפערזאמלונג פון „טישלער-מייס-טער-פעראיין" אויף וועלכער ס'איז אויסגעארבייט געווארען א גאנצע רייה פראיעקטען, וואס וועלען פארגעשטעלט ווערען דער אלגעמיינער פערזאמלונג צו בעשטעטיגען. — אין „נייען ענגלישען-זאל" (פאלודניאָווא 10) איז פארגעקו-מען די יעהרליכע פערזאמלונג פון די מיטגליעדער פון „שניידער-מייסטער-פעראיין", אויף וועלכער ס'איז בעשטע-טיגט געווארען דער בעריכט און ס'איז געוועהלט געווארען א נייע פערוואלטונג. פרטים מארגען.

דער פאלקסטימליכער אווענד.

דער ערשטער פאלקסטימליכער אווענד, וואס איז פרייטאג אין אווענד פארגע-קומען אין קאנצערט-זאל איז אראב מיט אזא אויסערגעוועהנליכען ערפאלג, וואס עס טרעפט זעלטען ביי אזעלכע אווענדען.

דאס מיט געשמאק צוזאמענגעשטעלטע פראגראם האט געעפענט דער אנגע-זעהענער יודישער שריפטשטעלער ה' ספעקטאר, וועלכער האט פארגעלעזען זיין הומאריסטישע פאלקסטימליכע ער-צעהלונג „דער ארימער מאהלצייט". דאס גרויסע פובליקום האט דעם בע-קאנטען שריפטשטעלער אויפגענומען זעהר ווארים און איהם בעדאנקט מיט שטארקע אפלאדיסמענטען.

א רוישענדען ערפאלג האט געהאט מיט זיין לעזען ה' חענדראף. ער איז אנ'אויסגעצייכנעטער פארטראגס-קינסט-לער און זיינע הומאריסטישע מע'זה'לאך ווי א „חנוכה און סוכה", „א חתונה דורך סטאטיסטיק" און „א חולה מסוכן", וואס ער האט פארגעלעזען, האבען גע-מאכט אויף'ן פובליקום זעהר א גוטען איינדרוק. די גאנצע צייט פון זיין לע-זען איז געשטאנען אין זאל אנ'אונ-אויפהערליכער געלעכטער. דעם טא-לענטפולען הומאריסט און פארלעזער האט דאס פובליקום בעדאנקט מיט רוישענדע אפלאדיסמענטען.

דעם מוזיקאלישען טייל האבען דורכ-געפיהרט די ווארשויער זינגערין פרוי ריקנער און דער בעוואוסטער זינגער פון פאלקס-ליעדער, ה' מ. קיפּניס.

פרוי ריקנער האט מיט א גרויסען ביפאל געזונגען די פאלקס-ליעדער „שפאציערען זענען מיר געגאנגען", „מיין הארץ צוגעהט אין מיר" א. אג. וו. זי האט א גאנץ שטארקער שטים, נאר זי איז נישט געשולט און דערום איז דער איינדרוק נישט געווען קיין שטארקער.

דאגעגען, האט ה' קיפּניס געמאכט א געוואלדיגען איינדרוק מיט זיין זינגען. ער האט זיך ארויסגעוויזען אלס א פיינפיהלענדער, גוט געשולטער זינ-גער מיט א גרויסער, שענער טענאָר-שטים, האלט זיך גרויסארטיג, פראזירט מיט מוזיקאלישען פערשטענדניש און זינגט בכלל א פאלקס-ליעד געשמאק, בעטעמ'ט און אנגענעהם. ער האט ביי'ם פובליקום געהאט אזא ריעזיגען ערפאלג, אז ער האט נאך יעדער נו-מער געמוזט איינינע מאל „ביסירען" און מען האט איהם פשוט נישט גע-וואלט אבלאזען...

דער מאסקען-באל פון „טעק-סטיל-מייסטער-פעראיין".

(ג) דער מאסקען-באל לטובת דעם „טעקסטיל-מייסטער פעראיין" וואס ס'איז שבת צונאכטס פארגעקומען אין „סקא-לא"-טעאטער האט ווי יעדעס יאהר צו-געצויגען פיעל בעזוכער. די דורכ'ן פעראיין בעשטימטע דריי פרייזען פאר די אָריגינעלסטע מאסקען. האבען פער-אינטערעסירט דאס פובליקום און צום באל זענען געקומען פיעל אָריגינעלע מאסקען.

די פרייזען זענען פערטיילט געווארען אזוי: דעם ערשטען פרייז האט בעקומען מאדאם אדלער פאר איהר אָריגינעלען קאסטיום „דער אונטערגעהענדער האנד-שטוהל" וואס ס'האט מיט זיך פארגע-שטעלט ווי א דאמפף-פאבריק שלינגט איין און זיך דעם האנד-שטוהל מיט'ן אלטען יודישען וועבער; דעם צווייטען פרייז האט בעקומען „די דאמע אין דער שער-ראהם" און דעם דריטען „די טעק-סטיל-אינדוסטריע". אויסצייכנונגען הא-בען בעקומען: „די שלאנג" „די אגענעם" און „טאנגא" אין אלגעמיין איז דער מאסקען-באל אראב מיט נישט קיין שלעכטען מאטעריעלען ערפאלג.

פון „לינת אורחים".

די ט"ג האט א ספעציעלע סאניטאר-טעכנישע קאמיסיע אונטער דער פיהרונג פון פריסטאו פון דריטען אוגטשאסטאק בעזוכט דאס לאקאל פון נאכט-פריוט פון פעראיין „לינת אורחים" (חיזרוע-ווער 73).

די קאמיסיע האט בעזוכטינט דאס לאקאל און אלץ געפונען אין דער בעסטער ארדנונג.

דער נאכט-פריוט וועט אזוי ארום איצט שוין נעהמען נאר פאר אלע עלענדע און ארימע, וואס האבען נישט וואו איבערצונעכטיגען און זיי וועלען ניט דארפען מעהר זיך וואלגערן אויף דער גאס.

דאס לאקאל בעשטעהט פון 4 גרויסע, העלע צימערן מיט 16 אייזערנע בעטען, דאפעלטע מטראצען, קישענס, הערש, וואשטיש א. א. וו.

דער פעראיין הויבט אן זיין טהעטיג-קייט און ער וועט זיכער געפינען א געהעריגע שטיצע ביי דער לאדזשער געזעלשאפט.

טעאטער און מוזיק.

ה' בולמאנ'ס בענעפיס.

מארגען אין אווענד וועט אין גרויסען טעאטער פארקומען דער בענעפיס און עהרען-אווענד פון בעוואוסטען קאמיקער ה' מאקס בולמאן.

ה' בולמאן שפּיעלט שוין אין לאדז א רייה מיט יאהרען און פאר דער צייט האט דער טאלאנטפולער שוישפּיעלער זיך ערוואָרבען די סימפאטיע ביי די ברייטע טעסטע קרייזען פון היגען טעאטער-פובליקום. ה' בולמאנ'ען איז געלונגען צו שאפען א גאנצע רייה אויסגעצייכנע-טע קאמישע טיפּען, וועלכע געהערען צו די שענסטע שאפונגען פון דער יו-דישער טעאטער-קונסט. ה' בולמאן איז היינט דער פאפולערסטער יודישער קא-מיקער, ער איז געוואָרען דער ליעב-לינג פון טעאטער-פובליקום. ס'איז גע-נוג, אז ה' בולמאן זאל זיך בעווייזען אויף דער ביהנע, און דאס טעאטער דונערט פון בעגייסטערטע אפלאדיס-מענטען. זיין הארציגער הומאר, די נאטירליכקייט, און חיציגע איינפאלען זענען מעלות, וואס ניט יעדער כאראק-טער-שפּיעלער קען זיך בעריהמען דער-מיט, און אין וועלכען שטיק ה' בולמאן זאל ניט אויפטרעטען ברענגט ער אריין לעבען און לוסטיגקייט.

צו זיין בענעפיס האט דער טאלענט-פולער שוישפּיעלער אויסגעוועהלט די העכסט-אינטערעסאנטע קאמישע אפּע-רעטע „דער משוגענער קינסטלער", וואו דער בענעפיציאנט וועט ארויסטרעטען אין דער הויפט-ראלע. די איבריגע רא-לען זענען פערטיילט צווישען די בעס-טע קרעפטען פון דער טרופּע.

דער אווענד פערשפּרעכט צו זיין זעהר אינטערעסאנט און אמוזירענד.

ס'איז צו האפען, אז דער עהרען-אווענד פון ה' בולמאן וועט צאהלרייך בעזוכט ווערען. און דאס פובליקום וועט חיסען ווי ארויסצוווייזען די געהעריגע און פערדיענטע סימפאטיע איינעם פון די בעסטע יודישע שוישפּיעלער.

די „אטעלא"-אויפפיהרונג אין „סקאלא"-טעאטער.

די דירעקציע פון „סקאלא"-טעאטער האט צו ה' לופּסאנ'ס בענעפיס ווידער געגעבען א בערוהמט קלאסיש שטיק פון אייראפעאישען רעפערטואר — זי האט אויפ-געפיהרט שעקספּיר'ס מייסטערווערק „אטעלא".

אזעלכע אויפפיהרונגען, באטש זיי מיזען האבען ביים איצטיגען צושטאנד פון יודי-שען טעאטער ניגיג קינסטלערישע חסרונות, מוזען דאך ווארים בעגריסט ווערען פון יודישען פובליקום, דען זיי פאפולאריזירען צווישען דער יודישער בעפעלקערונג בע-רוהמטע קינסט-ווערק און הויבען אזוי ארום דעם געשמאק פון יודישען טעאטער-פובליקום.

און פון דעם שטאנדפונקט קאנען מיר אויך בעגריסען די מיטוואָך'דיגע „ט.לא"-אויפפיהרונג, באטש זי איז נאך נעהמען הויך פון אנ'אוריגינעלער אויפפיהרונג פון א קלאַ-סישען שטיק.

מיר וועלען אויך בעמערקען, אז עס איז קענטיג געזעהן א נעוויסע ערנסטע בעציהונג צו דער אויפגאבע און די אויסשטאטונג פון שטיק און בעזונדערס די קאסטיומען זענען געווען פארציגליך גוט.

די דאזיגע קלאסישע טראגעדיע איז גע-שפּיעלט געוואָרען, חאפענדיג און זיך די קרעפטען פון „סקאלא"-טעאטער, בעזונ-דערער און די שוישפּיעלער האבען גע-געבען דאס מאקסימום, וואס זיי האבען געקענט.

ה' יוליוס אדלער אין דער הויפּט-ראלע („אטעלא") האט און דער ראלע ארייגע-

---

מאריס לעבלאן.

(9)

813 די וואונדערליכע מעשים פון א בעריהמטען דעטעקטיוו. 813

פון פאריזער לעבען.

איבערזעצט פון ל. שרייבער.

גורעל איז צוריקגעקומען, אז ס'איז טאקע געווען 2 מאן, און זיי זענען ארוים אויפ'ן פלאץ דאפין, וואו ס'האט זיי אבגעווארט א אויטאמאביל. אין וועל-כען ס'זענען אויך געזעסען 2 מענשען, שווארץ אנגעטהון, מיט ווייכע היטען אויף די קעפּ.

— דאס איז דעם מערדער'ס האט לענארמאן געזאגט, רייבערא-פארבער'ס מיטהעלפער. נו, און ווער נאך?

— עפּעס א דאמע, אהן א הוט, מיט געלע האר.

לענארמאן איז שנעל פערבלאסען און געהייסען איינהאלטען די פער-ביי פארגענדע קאר-עטע, דער קוטשער האט נעפאלגט, לענארמאן איז ארויף אויפ'ן טרעפּעל, און בעמערקט מאדאם קעסעלבאך, ער האט זיך ענטשולדיגט, און זי נעבעטען מיטפאהרען שנעל מיט איהם. גורעל איז נעלאפען נאך א אויטאמאביל, און ערשט נאך צוואנציג מינוט נעבראכט, מאדאם קעסעלבאך האט דערווייל שטעהענדיג אויפ'ן טראטואר, געשטיקט עפּעס א פלעשעל מיט איהר שטאָף. גורעל האט זיך געזעצט נעבען שאפער און געהייסען איהם שנעל יאגען קיין גארש

— צו מיר! — האט דאלארעס געפרעגט.

לענארמאן האט איהר נישט געענטפערט, נאר זי געפרעגט צי זי האט ווען פריער געזעהען גשעניעוויעווא ערנעסמאן, בעקומענדיג א ענטפער, אז זי האט זי אנגעטהון אנגעקומען צו פאהרען, האט ער געפרעגט, צי גשעניעוויעווא האט איהר געוויזען דעם „ושורנאל", וואו ס'שטעהט וועגען שטיינווענ'ן, צוליעב וואס זי איז צו איהם געקומען, און צי ס'איז קיינער דערביי ניט געווען, וואאר קיינע מיך די דינסטמיידלער?

— יא, דאכט זיך ווזאנא.

— ווי הייסט די אנדערע, און צי איז ווער פון זיי א געלע?

— גערטרודא, און זי איז א געלע. זי דינט שוין ביי מיר 5 יאהר, און כ'בין געווען פון איהר זעהר צופרידען, זי איז זעהר א איבערגעגעבענע און א עהרליכע, איך גאראנטיר פאר איהר.

ס'איז שוין געווען ארום האלב זיבען, ווען זיי זענען צוגעקומען צו זייער ציעל. לענארמאן איז גלייך צו צום וועכטער און געפרעגט צי מאדאם קעסעל-באך'ס דינסט איז שוין צוריקגעקומען, בעקומענדיג א ענטפער, אז זיין 6 א זיי-נער האט ער איבערהויפּט נישט געעפענט דאס טויער, און קיינער איז נישט ארויסגעגאנגען אדער צוריקגעקומען, און אז א חוץ דעם גאנג איז קיין אנדערער נישט פארהאן, זענען זיי זאלבעדריט צוגעגאנגען צו מאדאם קעסעלבאך'ס וואוי-נונג, די לעצטע האט אנגעקלונגען, געעפענט האט ווזאנא.

— גערטרודא איז דא ביי זיך אין צימער? אויב יא, שיקט זי אריין,— האט לענארמאן בעפוילען.

איין מינוט ארום איז גערטרודא אריינגעקומען, איהר געזיכט איז געווען אונשולדיג, און איהרע האר געל. לענארמאן האט זי לאנג און שארף אנגעקוקט, נאר גארנישט געזאגט, ערשט אין א מינוט ארום האט ער זיך אנגערופען:

— מעהר גארנישט. כ'דאנק אייך. קומט, גורעל.

אלס זיי זענען ארויס אין די אלעע פון גארטען, האט לענארמאן געזאגט צו גורעל'ן:

— דאס איז זי.

— מירקליך, שעף! זי זעהט דאך אזוי רוהיג אויס.

— צו רוהיג, און איך האב פונקט בעמערקט ווי ס'האט פון אויפרעגונג אראבגעקאפּעט פון איהר א שמאל טראפּען.

— צי וואס פאר'ע ביי שלום קומט איהר אלזא?

— צו א גאנץ איינפאכען, גערטרודא איז א מיטהעלפערין פון צוויי מער-דערס. אהן ספק איז אויך די אנדערע שוועסטער פערמישט אין די פערשווערונג, וויזוס איס, אז שטיינוועג קאן האבען א גרויסע בעדייטונג, וואס זיי ווילען זיך אזוי פאר זיין רעדען, און וואס ארום די מאדאם קעסעלבאך איז איינגעאָרדנעט א פּשוט'ע פערשווערונג. מיר טארען אבער נישט פערליערען קיין צייט, ווייל די פערשווערונג הויבט שוין אן צו פונקציאנירען.

— גוט, איך פערשטעה אבער נישט, ווי אזוי גערטרודא האט געקענט ארויסנעהן, אז דער וועכטער זאל זי נישט בעמערקען!

גערטרודא איז ארוים אין מיטען העלען טאג, מיט די טרעפּען האט זי זיך טאקע נישט געקאנט בענוצען, ס'איז אבער פארהאן א אונטערערדישער גאנג, וואס פיהרט ארוים אויף א הויף.

— דא איז דאך אבער פארהאן נאר פיער הייזער, און אלע זענען פערנו-מען, האט גורעל געזאגט.

— האסט א טעות, דאס דריטע הויז, וואס מ'רופט, גארטענזי'ס פאוויליאָן, איז ליידיג.

זיי זענען ארומגעגאנגען גארטענזי'ס הויז. די לאדענס זענען געווען פער-מאכט. ער האט געפּרובט צו עפענען א דריק די קלאמקע, די טהיר האט זיך געעפענט.

— אהא, גורעל. קום אריין, גיב א דריק דאס לעמפּעל, א גאנצ-צימער... א עס-צימער... דא קען גארנישט זיין, ס'מוז זיין נאך א אונטערערדישער שטאָק, ווייל ס'איז דא נישטא קיין קיך.

— אט דא... דא זענען טרעפּען וואס פיהרען אראב, — האט גורעל אויס-געשריגען.

זיי האבען זיך אראבגעלאזט אין קיך, דערנאך איז געווען א שפּייזקאמער, וואו ס'זענען געלעגען אנגעווארפען פערשיעדענע זאכען.

— וואס בליטשטשעט דאס אזוינס! — האט גורעל געזאגט, און איינבייגענ-דיג זיך, אויפגעהויבען א שפּילקע מיט א פאלשען ברילליאנט, און עס צוגעטראָ-גען לענארמאנ'ען.

— דער ברילליאנט בליטשטשעט נאך. די שפּילקע איז ערשט נישט לאנג פערלוירען געגאנגען. גערטרודא איז דא א דורכגעגאנגען.

גורעל האט זיך גענומען צוזוכען א פאק ליידיגע פעסלעך, קעסטלעך, צובראכענע טישען.

— די פערליערסט אומזיסט צייט, גורעל. דארט קען נישט זיין קיין גאנג. שטעה, גיב נור א קוק, פארוואס איז אויף דער וואנד צוגעשלאגען א אלטער לאדען, ער איז דא נישט נויטיג, גיב איהם נור א עפען.

גורעל האט זיך ענטשולדיגט.

אונטערן לאדען איז געווען א גרויסער פלאץ, און ביי דער ליכט פון לעמפּעל האבען זיי דערזעהען א טונקעלע עפענונג פון א אונטערערדישען גאנג.

(פארטזעצונג קומט).

לעבט זיין גאנצען טעמפעראמענט און טא-
לענט און איינציגע סצענעס איז ער געווען
ווירקליך אויף דער הויך פון זיין אויפגא-
בע. און לעצטען אקט איז ער געווען א
בוסעל שוואכער. מען דארף אויך בע-
מערקען, אז דער גרים איז געווען נישט
קיין פאסענדער „אטעלא" דארף שווארץ
זיין...

גלענצענד איז געווען פרוי עסוליע אד-
לער און דער ראלע פון „דעזדעמאנא"; זי
האט איהר ראלע געשפיעלט שיין און
אויסגעהאלטען.

א פערהעלטניסמעסיג איינגענעבענעם „יא-
גא" האט אונז געגעבען דער בענעפיציאנט
ה' ליפמאן; ער האט געשפיעלט די ראלע
בערעכענט און האט געהאט איינציגע זעהר
גלענצענדע מאמענטען.

פון די איבריגע וועלען מיר דערמאה-
נען נאך די ה"ה: סטראצקי (בארבאנציא")
ברייטמאן („קאסא") און זאנגער („רָאדְרִיגא").

די אויפפיהרונג איז נושט קיין געהוי-
בענע—צו פיעל דיטטשטערוש...

דאס פובליקום האט די שוישפיעלער און
בעזונדערס די הויפט-ראליסטען און דעם
בענעפיציאנט זעהר ווארים אויפגענומען און
זיי בעשאנקען מיט שטארקע אפלאדיס-
מענטען.

לאזאר י.

„דניאל דניאלי" אין גרויסען טעאטער.

ה' זילבערבערג, דער אויסגעצייכנעטער
ארטיסט פון זאנדבערג'ס טרופע, וועלכער
האט זיך שטענדיג ערנסט בעצויגען צו זיין
אויפגאבע, האט צו זיין בענעפיס אויפגע-
פיהרט „דניאל דניאלי", א פארטרעפליכעס
שטיק פון מאדערנעם דייטשען רעפערטואר.
וועגען דער פיעסע האבען מיר שוין
אויספיהרליך גערעדט.

די אויסשטאטונג איז געווען א גלענצענדע
און מעהר אדער ווייניגער צוגעפאסט צו דעם
קאלארוט, וואס בעהערשט דאס שטיק. דער-
פאר איז אבער די רעזשי געווען א שוואכע,
און ערטערווייז האט מען קיין שפור פון
איהר ניט געזעהען, און דאס איז אן'אומ-
גליק אויף דער יודישער בוהנע, אפילו
די בעסטע שטיק, וואס וואלטען געקאנט
האבען א קונסטלערישען ערפאלג, פערליע-
רען זעהר פיעל צוליעב דעם, וואס מען
רעזשיסירט ניט און וואס די ארטיסטען ווייי-
זען ניט ארויס דאס מינדסטע פערשטענד-
ניס פאר די פאדערונגען פון דער רעזשי.
אויך „דניאל דניאלי" האט, פערשטעהט זיך,
שטארק געליטען צוליעב דעם חסרון.

ליידער איז אויך דער בענעפיציאנט און
דער הויפט-ראליע ניט אינגאנצען געווען
אויף זיין ארט. ה' זילבערבערג האט זיכער
גאנץ גוט פערשטאנען די ראליע, און מען
האט געזעהען ביי איהם דעם גוטען ווילען
זי געהעריג צו פערקערפערן. אבער פון
וועלען ביז קענען איז אן'אינטער-
שיעד. ער האט ניט געגעבען דעם ריכטיגען
טון, און דורך זיין גאנצע האלטונג האט
ער ניט גענוג כאראקטעריזירט דעם אויפ-
געקומענעם מיליאנער און דעם טשוטער, וואס
ווערט געפייניגט פון זיין געוויסען. אויך דער
גרים איז לויט אונזער מיינונג ניט געווען
קיין ריכטיגער; בכלל איז דאס נישט גע-
ווען דער יוד פון רוטמישען גהעטא, וועל-
כער האט צוליעב א קאפריז פון שיקזאל
זיך דערזעהען אויף דער העכסטע הויך
פון דער געזעלשאפטליכער לייטער און
זיך דאך אזוי אומגליקליך געפיהלט. דניאלי
דארף ניט נאר רעזאנירען, מען מוז אויך
זעהען, אז ער ליידעט און קעמפפט—און
וועגען דעם האבען מיר נאר געוואוסט פון
טעקסט. איינצעלנע סצענעס האט ה' זיל-
בערבערג דורכגעפיהרט קארעקט, פאנאיהלינ
און מיט פיעל טעמפעראמענט, ס'האט
אבער געפעהלט דער איינדרוק פון א גאנ-
צער איינהייטליכער קרעאציע.

פון די איבריגע אינטערעסאנטער אין דעם
שטיק איז ניטא קיין סך וואס צו זאגען;
פרוי דאלסקאיא אלס דאלמשי האט ניט
ערפולט דאס, וואס מען האט ערווארט פון
איהר, און פרל. פאדערסאן האט די קליינע
אבער זעהר פיינע ראליע געשפיעלט
הערצליך שלעכט.

גאנץ גוט האבען זיך געהאלטען ה' בער-
מאן אלס פראפעסאר מאריאנו און ה' סיבא-
לעסקא אין דער ראליע משה דניאלי.

די אויפפיהרונג פון „דניאל דניאלי" איז
אבער דורכאויס געווען א טעאטער-געשעהע-
ניש, און צו פערדאנקען האבען מיר דאס
ה' זילבערבערג'ס גוטען געשמאק און ערנ-
סטע קונסטלערישע שטרעבונגען.

ביי'ס פובליקום האט דאס שטיק שטארק
אויסגענומען און דעם בענעפיציאנט מיט די
מיטשפיעלער האט מען געמאכט גרויסע
אוואציעס.

מיר וואלען האפען, אז די אונטערנעהמער
פיעסע וועט זיך האלטען אויפ'ן רעפערטואר,
און ביי געוויסע אויסבעסערונגען וועט זי
אויך ווייטער האבען א גרויסען ערפאלג.

—ער

די פראווינץ.

(פון אונזער קארעספאנדענט.)

אזארקאוו.

ווי כ'האב שוין מיטגעטהיילט, איז
צווישען די היגע ארומיגע שלאכציצעס
איינגעארדנעט געווארען א „ספולקא",
וואס באיקאטירט די יודישע מילנער'ס
און פערקויפט זיי ניט קיין תבואה.
זייט ניי-יאהר האבען שוין די דאזיגע
שליאכציצעס אנגעהויבען צו מאהלען
אין זייער איינענער מהל און דארף
געמבין ביי אזארקאוו, זיי מאהלען ביז
טויזענד קערין וויי א וואך, זיי האבען
אין לאדז זייער פערוואלטער, א געוויי-
סער קאכאנאווסקי, א קריסט, וועלבער
איז אויך דער פערקויפער פון זייער
מילך, וואס די הויפט קויפער זענען
לאדזער יודען. די היגע יודישע מילנער
זענען איצט געצוואונגען צו ברייגגען
תבואה פון רוסלאנד און אנדערע ער-
טער. ווי זיי זאגען זענען זיי זעהר צו-
פריעדען.

— שבת איז אין היגען מאניסטראט
פאַרגעקומען דער פריזיוו-קאנטראל פאר'ן
יאהר 1914, און דער פריזיוו ווערט
פארקומען ד"ם 1 אקטאבער 1914 א. ס.

— א דאנק דער בעמיהונג פון די
היגע דאזארעס ה' ז. קרישעק מיט ה
י. מ. בארנשטיין ווערט יעדע וואך גע-
טהיילט קויהלען פאר די היגע יודישע
ארימע לייט. ס'וואלט געווען א יושר,
אז די היגע יודישע בעפעלקערונג זאלען
זיי זיין בייהילפיג מעהר ווי ביז איצט,
ווייל די צאהל ארימע לייט, וואס ברוי-
כען שטיצע איז פיעל גרעסער ווי דאס
פאריגע יאהר. א—.

אנגעקומענע סוחרים.

האטעל „גראנד" (פעטריקויער-שטר.)

קאנעל און הירשהערן—טאמאשאוו. רוזשע-
הימש, וויסניעווסקי, ליאנדע, גאסינסקי און
רעטשקא—ווארשא. פרידמאן—ערפורט. שמונד-
יאק—כארקאוו. מאילאווימש—וויאטקא. קאין
פון קאליש. געראסימאוו—ריגא. יערזיצאכאוו
און יאבלאקאוו — ראסטאוו, קארו — אדעס.
בערענזאהן—ברעסט-ליטאווסק.

האטעל „גראנד" (פאמאזש-מיער).

קאראבעט-אדושעמאוו—יציסק. גאמבערג—
ניקאלאיעוו. טרייטעלמאן — ארענבורג. וויינ-
מאן—כארקאוו. גוטמאן — ריגא. קלאגאט און
אלעקסאנדראוו—מאסקווא. בורדא, נימענבוים
און כאטליארעווסקי — אדעס. קובליאנאווסקי
און גיראדי—מעליטאפאל. פסטראגאווסקי—
סקיערניעוויץ.

האטעל „פאלאסט".

שטיין—קאוונא. טשלענאוו—קיוב. ראזענ-
בוים, מערענדענדער, ציגעלשפאנג און קעפ-
פערשטיין—ווארשא. קרופסקי און מיראווסקי—
פעטראקאוו. שאסטאקאווסקי — ביעלסק. פער-
מאן—קראסנאפאל. אופליאנד — האמעל. גוט-
קין—אלעקסאנדראוו. קאפלאן — ניעזשין. כא-
ראושאנסקי—קרעמענטשוג. שטשופאק—ליפאָ-
וויצק. דובינסקי—מינסק. פרענקיעל—מאסקווא
ראזענבלאט—ביאליסטאק. סלאוויטש—באלטא.
גאלאחינסקי—מאלין. קאסטאווער—באכמוט.

האטעל „בריסטאל".

עלינסאן און קאנאן—יוזעבסק. בראוגאל,
דראוד, בייכשער, מעריזען און פעפער—יעקא-
טערינאסלאוו. זאלצבערג—ווילנא. בערעזוני—
זשיטאמיר. ראזענבערג — קיעלץ. זוס—בער-
דיטשעוו. זיינערמאכער—כערסאן. זלאטארעוו,
פריצקער, שווארצמאן און ראדאמילסקי—קיעוו.
שפיצער—האמעל. פאפערמאן און בארנשטיין
פון אדעס. קיפער—סמאווראפאל — הערשקא-
וויטש—קישיניעוו. שטראסמאן—בענדער. קא-
סעל—ריגא. פריגאזין—קרעמענטשוג, מאנ-
דעלבוים—זאמאסטיע, מאסנאווסקי — וועניוא-
ראדקא. קראטשאק. מאהילעוו — פאדאלסק
פראקער—זשילקאמיר. חיסמאן—לאמזין.

האטעל „צענטראל".

ציבולסקי — יעליסאוועטגראד. פאגאוו—טי-
ראספאל. פאמין—טאראפעץ. רודיק—קלעצק.
פישמאן — מאזיר. ליבערמאן און בערשטיין—
פינסק. גימין און זיסמאן — פאלטאווא. קאר-
דאש—קלעוואן. טגמאסאוו און בארגמאן —
נייסין. יערוסאלימסקי—טאראשטשא. בערמאן
פון מאמאשעוו. געברידער ליפצין—מאסאזאוו.
גרינבערג—לימין. האלפערן—ניקאלאיעוו.

רעדאקטאר: י. אונגער.
ארויסגעבער: (ע. האמבורסקי. (א. טענענבוים.

גרויסעס טהעאטער
דיר. י. זאנדבערג.
היינט מאנטאג, 15-טע פאפולערע פאר-
שטעלונג פאר'ן האנדוווערקער-קלוב
6-טער נאכטראל פונ'ם בעוואוסטען ענגלי-
שען סמאר, דירעקטאר פונ'ם לאנדאנער פאווילאן-טהעאטער

מר. מאררים וואקסמאן

געשפיעלט ווערט צום צווייטען מאל ז. ליבינ'ס בעוואוסטע פיעסע

דער טרוימער

די הויפטראלע „מאררים לאנדעס"—מר' מאררים וואקסמאן.
בילעטען ביי זעהר בילינע פרייזען בעקומט מען ביז 5 א ווייגער פארנאכט אין מאגאזין ביי ה
ליקערמאן, דזיעלנא 2, נאך 5 א וויינער נור אין דער קאסע פונ'ם טהעאטער.

אנאנס! בענעפיס

דינסטאג, דען 21 יאנואר / 3 פעברואר 1914 צום
פונ'ם בעליעבטען ארטיסטען דעם גוטבעקאנטען האראקטער-קאמיקער

מ. בולמאן

ווערט געשפיעלט צום ערשטען מאל אין רוסלאנד א גרויסע
קאמישע אפערעטע וועלכע איז איינציגע סעזאנען געמצען
דער שלאגער אין די גרעסטע אמעריקאנער טהעאטערען

„דער משוגענער קינסטלער"

די הויפט קאמישע ראלע „חיים ציפקעס" דער בענעפיציאנט. אין דער אפערעטע בע-
טהייליגען זיך דאס גאנצע פערזאנאל אהנע אויסנאהמע. אויספיהרליכעס אין די פראגראמען.
בעמערקונג: יעדער איינציגער וועלכער קויפט בילעטען בעקומט גראטיס א פאט-גראפיע
אין פערשיידענע פאזען פונ'ם בענעפיציאנטען אלס אנדענקען.

טעאטער „סקאלא"
דירעקציאן י. אדלער, ה. סטראצקי

אנאנס! מיטוואך דען (22) 4-טען פעברואר ווערט פארקומען דער בענעפיס פון דער פאלאנטפו־לער סוברעטין פ-ל. קאניעווסקא
צוליעב די שור רע פראבען פון דער פיעסע וואס האט גע-זאלט געהן, ווערט געשפיעלט ווערען די עפעקטפולע פיעסע
אין 4 אקטען איבערזעצט דורך קאפלאן. — בילעטען שוין צו בעקומען. — דירעזשאר י. ווינאקור.

היינט מאנטאג ווערט נישט געשפיעלט.

שערלאק האלמס
רעזשיסער בלאך. געשעפטס-פיהרער ס. קופערינאג.

אפריוויל עגיערטע
ערשטע אין רוסלאנד פאבריק פון גאז, וואסערווארמונגס אויטאמאטישע
אפאראטען און גאז-קאלאנען פיר וואנעס, פירמען, וועלכע ווילען איבער-
נעהמען די פערטרעטונג אויף זייער אייגענער רעכנונג, בעקומען אויסערסט
גינסטיגע בעדינגונגען. אנגאבען צו אדרעסירען:
Москва, Контора Объявленій Бартошевичъ, Неглинный пр. подъ лит. „Коленка". 5093 2 1

אדוואקאט נ. וויינבערג
וואהנט יעצט 77 דלוגא 77
שפרעכשטונדען ביז 11 פריה און 2 ביז 10 אבענדס. 5006 1

גלאבין

איז דאס בעסטע שוה-פאסטע אויף דער וועלט. ערהאלט די שוהע שעהן און דויערהאפט.
גלאבין
איז עכט נור מיט א גאלדענעם זאנדערל און אויפשריפט
מ. קרעל.
1974

מעבעל-איינריכטונגען
נויעסטע און מאדערנסטע סטילע, אויס פיינסטען מראקענסטעם האלץ אין גרויסען אויסוואהל,
עמפפעהלט די זייט 35 יאהרען עקזיסטירענדע מעבעל-פירמא
מ. טערקעלטויב, זאוואדזקא № 5
נאראנטירע פיר מיינע ארבייט. — בעזיצע קיינע פיליאלען. —

4052 מענאזשעריע
פעטריקויער 117

נור מארגען! נור איינמאל אין דער וואך!
און נור יעדען דינסטאג זענען די פרייזען פערקלענערט אויף א העלפט.
פיר ערוואקסענע 25 קאפ. קינדער און שילער 15 קאפ.
די לעצטע 3 טעג קען מען זעהען דעם אוראנג-אוטאנג.

היינט צום לעצטען מאל ביי ערמעסיגטען פרייזען
„דאס פילמוואונדער פון דער וועלט"
קלעאפאטרא
דאס נעוואלדיגסטע היסטארישע פילמווערק אין 7 גרויסע אקטען. שפיעלדויער 2 שטונדע
אין קאסינא און אדעאן

קיין ווילגאטש מעהר!
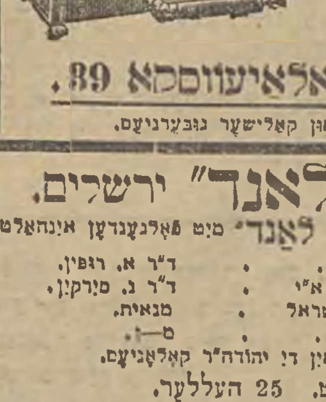
די פיכטיגקייט איינמאל ענטפערנט
ווידערהאלט זיך נישט מעהר!!!
ווים מאנאט נאוועמבער ארבייטען אין לאדז
מיט גרעסטעם ערפאלג מעציעלע פאטענטירטע
אויסלענדישע ווענטילאציאנס-אפאראטע, וועלכע
טרוקנען שנעל און גרינדליך ניע געבייעדען
אין די ערטעסטען פלעטען וואהנונגען.
דיעזע אפאראטען פערלייהט
טעכנישעס ביורא
„פראָגרעס" ניקאלאיעווסקא 89.
פערטרעטונג א-יף פעטריקויער און קאלישער גובערניעס. 5065

פערלאג „דאס לאנד" ירושלים.
ס'איז ערשינען דער פיערטער ז"ה „דאס לאנד" מיט פאלגענדען אינהאלט:
א) וואס האבען מיר צו מהון? ... ד"ר א. רופין.
ב) די אויסזיכטען פון אינדוסטריע אין א"י ... ד"ר ג. מירקין.
ג) אגנזערע קולטור-פראגען אין ארץ-ישראל ... מנאית.
ד) דער קאמפף וועגען „עזרא" ... ס—ו.
ה) די דאגע פון דער יודישער ארבייט אין די יהודה"ר קאלאניעס.
פרייז 10 קאפ. 5 סענט. 25 העללער.
צו בעקומען אין אלע בוכהאנדלונגען.
אדרעס פון פערלאג: J. Weintrob, Jerusalem.

קאמפאזיטאר און מוזיקלעהרער ז. זילבערטס
איז אוים מאסקוי צוריקגעקעהרט. גיט אונטערריכט ספעציעל אין שטימען-ביל-
דונג, קלאוויר, טעאריע, הארמאניע און פילען קורס פון קאמפאזיציאנען.
וואהנט דזיעלנא 41. עמפפענגט פון 11 ביז 1 און פון 4 ביז 7. 5072 7

היילאנשטאלט פיר הויט- אונד ווענערישע קראנקהייטען
ד"ר ל. פאלק, ז. גאליץ א. סט. יעלניצקי
וואלטשאנסקא 36. טעלעפאן 14-81.
אויפנאהמע שטאציאנערער קראנקער (אין איינצעלצימערן אונד אלגעמיינען קראנ-
קענזאלען). — טעגליך אמבולאטארישער עמפפאנג אונבעמיטעלטער פאציענ-
טען. קאנסולטאציאן 60 קאפ. 737
רענטגען-, ליכט- אונד עלעקטריציטעטס-קורען.
בלוט-אונטערזוכונג ביי סיפיליס. עלעקטרישע גליהליכט-בעדער.
שפרעכשטונדען דער אמבולאנץ: וואכענטאגס פון 8 ביז 9 אוהר פריה, 12 ביז האלב 2
אוהר מיטאגס און 1/2 7 ביז 1/2 8 אוהר אבענדס. — אם זאן- און פייערטאגען: פון 8
ביז 10 אוהר פריה און 12 ביז האלב 2 אוהר נאכמיטאגס.

ביבראיינפיהרונגען, נאבטראי-
גונגען, אבשליסע, בילאנצען
איבערנימט ערפאהרענער יט געזיסענהאפ-
טער בוכהאלטער צו מעסיגען האנאראר.
זאוואדזקא 5 וואהנ. 7. 8897 16

רימאריזים
פיר אקארד-ארבייט געזוכט. צו ערפאה-
רען פעטריקויער 88 וואהנ. 29. 5089

צו פערמיעטען
זאפארט א 3 פענסטריגעס פראנטצימער מיט
עלעקטרישע ליכט, געאייגנעט פאר אלעס
פעטריקאווער 38. צו ערפאהרען קארט-
וועלבסט ביים וועכטער. 10 2

Утеряны 2 векселя 1) на сумму 50 р. подпись Иванъ Савенка по 30 Декабря 1913, 2) на сумму 40 руб. подпись Симонъ Рундштейнъ, ордра Меланія Рундштейнъ по 14 Марта 1914. Узнаются недѣйствительными.

2 צימער מיט קיכע
מיט אנגרענצענדע 2 צימער אדער עקסטרא
אויף לאגער זאפארט צו פערמיעטען,
צעגעלניאנא שטר. 15 צו ערפאהרען ביים
גינזבורג. דער לאקאל געאיגנט זיך פאר-
טער אין הויף. 4051 5 1

Dr. A. Grosglik
רענטגען- און ליכט-הייל-אינסטיטוט.
זאכאדניא 8 טעל. 35-16.
הויט, האאר, ווענערישע און האהרן-ארגא,
קראנקהייטען. בלוט-אונטערזוכונג ביי סיפיליס
בעהאנדלונג מיט רענטגענשטראהלען קוארצ
ליכט און האכפרעקווענץ יצראסאנוואליזאציאן)
שפרעכשטונדען פון 1/2 8-1/2 11 און פון
6—8. פיר דאמען 5—6.

Dr. P. Grossman
דר. פ. גראסמאן
אינערע און קינדער-קראנקהייטען
פעטריקויער 15. טעל. 21-88
שפרעכשט. 9—10 פריה און 5—7 נאכט
3444

מעבעל צו פערקויפען
ביליג, א גארדעראבע-שאנק ביכער-שאנק,
מיש ווי אויך גאלאמטען. צו ערפאהרען
ווידזעווסקא 16 ביי ברויש. 4053 1

50 ר' בעלאהנונג
בעקומט דער יעניגער וועלכער ברענגט מיר
צוריקברענגען מיין אויערינגל און דער
מיט א בלויער שאפיר בעזעצט מיט ברי-
ליאנטלעך, וועלכען איך האב שבת אין
אוונט פערלוירען. אנפרעגען און אין
רעדאקציע. 4054

הערען-שניידער-געזעל
ווי אויך א וועסט-הויזען מייד ווערט גע-
זוכט, פעטריקויער 6 ביי י. סענדעראוויטש.
4055

טיכטיגע הערען-שניידער-געזעלען
ווירד געזוכט צעגעלניאנא 26 ביים שני-
דער. 4056

Юлянъ Гольденбергъ потерялъ свой паспортъ, выдан. м. Чехановце, Гродн. губ. Отдать въ полицію. 4041 3 2

אין
סקיערניעוויץ
בעקומט מען טעגליך ביי דער
באהן און אין דער שטאדט ביי
העניך ראזענבליום דאס
„לאדזער טאגעבלאט"

מיט 500 רובל
קען מען איבערנעהמען אויף לאדז און
אומגעגענד איין אויסלענדיש קאססא-אר-
טיקעל, פרטים ביי שטרוים טשענסטאחאוו
מאסטאווא 17. 5091 3 1

Passende Partie
sucht ein Kaufmann-Talmudist— mit gut gehendem Geschäfte und 20.000 Kr. Bankkapital. Anträge unter „Schadchen" Wien VII Westbahnstrasse postrestante 5092 2 1

מאסאזשיסט און קורפערמייסטער
יוליוס סלאדזינסקי
לאדז, ווידזעווסקא 94, וו. 4
לאנגיעהריגער מיטארבייטער ערשטער קור-
אנשטאלטען דעם אין- און אויסלאנדעס.
איבערנימט יעדע ארט מאסאזש ביי לעה-
מונג און מענערשוואכע און קאלטע אב-
רייבונגען, שילער פון פראפעסאר זאבלו-
דאווסקי בערלין. 4050 1

דער מאדינער רבי אין לאדז!
ווער איינינע טעג ווייילט אין לאדז פאלוד-
ניאווא № 8 וו. 4. 2 2 4039

בריסעל
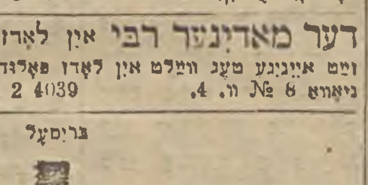
1910
A. T. FILIPPOWEJ-Lain-S. Rosten

איז אן'אויסערגעוועהנליך מיטעל, וואס היילט שנעל און ווירקזאם די קראנקהייט
№ 1792
עגזעמא,
ליסאיעס, וויסיפקעס, פרישטשעס, בריהונגען א. ז. וו.
דאסס וועגדושען און די שמערצען געהען זאפארט אוועק.
א סלאיעק 1.50.
דאס קאנטאר פון א. ט. פיליפאווא
בלייבט ווייטער אין פעטערסבורג, קאזאנ-
סקא 26 אין בעל-עטאזש און קיינע אנ-
דערע אבטהיילונגען האט זי נישט.
ס'ווערט ארויסגעשיקט פער נאכנאהמע
לויט טאריף פון דער פאסט.
אין פערקויף געפינט זיך א זעהר גוטע זייף
„לאין", וועלכע טהוט ווירקזאם בעזייטי-
גען די הויט-פעהלער, דער פרייז פון א
שטיקעל—75 קאפ, א האלב טוץ—4 רובל.
היגיענישער פודער „לאין" א שאכטעל 1
רובל, קרעם צום נעזיכט „לאין" א סלא-
יעק 2 ר' א יאמלינג פון קרויטער צום
איגערייבען 1.50, דער האנדעלס-צייכען
די נאכמאכונגען אויף מיינע אויסארבי-
טונגען, וועלכע האבען זיך בעוויזען
אונטערן נאמען „לאין" זענען נישט מעהר
ווי א פאלשע און שעדליכע נאכמאכונג,
פאר וועלכע עס ווערט געבעטען זיך אויס-
צוהיטען. צו בעקומען אין אלע אפטייקען
און אפטייק-מאגאזינען. רעפרעזענטאנטען
פיר פוילען און די ליטא איז נור
L. I. S. Sander, Warszawa, Pl. Św. Aleksandra 13, tel. 161-43. 4991 8 8

ד"ר זילבערשטראם
Dr. J. Silberstrom
ארדינ. אים אמבולאט. פון רויטען-קרייץ
זאוואדזקא 12
הויט געשלעכטס אונד ווענערישע קראנק
הייטען. (בעהאנדלונג מיט עהרליך-האטא
(914—606) ערצטליכע קאסמאטיק.
(ענטפערונג לעסטיגער הארע, פלעקען
א. ז. וו. 12—2 1/2, 5—8 זאנטאגס 11—4

א ראזרעזשעניע אויף ארומצוטראגען
צייטונגען איז פערלוירען געווארען, אבצו-
ברענגען אין לאדזער טאגעבלאט.

פון אויסלאנד צוריקגעקעהרט
דר. לעווקאוויטש
הויט וועגערישע בלאזען-לעדען אונד מענער
שוואכע. ביי סיפיליס 606—914
טריפער-היילונג אהן שפריצעוואניעס
לויט א נייע מעטהאדע) קאנסטאנטינ-
נער שטר. 12 נעבען זעליגס טעאטער
שפרעכשטונדען פון 9—1 אונד פון 6—8
נאכם. דאמען פון 5—6.

Dr. Trachtenherz
זאוואדזקא 6.
טעל. 34-76
געוו. אססיסטענט דער פעטערסבורגער
ספעציעלען שטאדט שפיטעלע.
ספעציאל-ארצט פיר סיפיליס הויט ווענע-
רישע קראנקהייטען אונד מענערשוואכע.
בעהאנדלונג נאך עהרליך האטא 606—
914 היילונג מיט עלעקטריציטעט.
שפרעכשטונדען פון 8—2 און 6—9
דאמען פון 4 ביז 5. בעזונדערע ווארטע-
צימער. 1467

Dr. D. Fried
ד"ר ד. פריעד
ספעציאל-ארצט פיר אינערע אונד קינדער-
קראנקהייטען וואהנט יעצט ציגעל-
שטר. 45 הויז בארטש. שפרעכשטונדען
פון 9—11 פריה און פון 3—6 נאכמיטאג.
טעלעפאן 33-11

צאהן-ארצט
B. Liskier-Menczynska
וואהנט אלעקסאנדער שטר. 37
עק צימער שטר.
עמפפאנגט פון 9 ביז 1 און פון 3 ביז 8.
12 2 4004

אקושעריו-מאסאזשיסטין
דיפלאמירט פון הייזערל. מעדי-
צין-אקאדעמיע אין פעטערסבורג
נעמט אן מאסאזש, געבורטען ביי נאכט
הויט-אנשפריצונגען, ערטהיילט ראטה אונד
הילפע, נעהייטע פאלשטענדיגער מעקרעט
אנטווארטע אויף בריעף. 3931 10 5
אנדרושעיא 39. וו. 13. פון 12—8.

היילאנשטאלט
פיר
אויגענקראנקע
מיט שטענדיגע בעטען פאן
Dr. B. DONCHIN
פעטריקויער 69. טעל. 28-39.
שפרעכשטונדען אין אמבולאטאריום
פון 10—12 און פון 4—7 נאכמיטאג.
עמפפאנג פון קראנקע פיר אפעראצ-
יאנען אויף שטענדיגע בעטע.
פיר ארמע יעדען טאג פון 9—10
אינמיעטעט. 401 178

Dr. med. Leyberg
קרוטקא 5 טעל. 26-50
ספעציאליסט פיר הויט, ווענערישע און גע-
שלעכטס-קראנקהייטען. עמפפענגט פון
10—1 און פון 6—8 נאכמיטאג. פרויען
פון 5—6. (פיר פרויען א בעזונדער ווארט-
טע-צימער). 5050

Абрамъ-Манеля Симховъ Кохенъ потерялъ свой паспортъ, выдан. войтомъ гм. Казимиръ, Новоалександрійск уѣзда, Любл. губ. Отдать въ полицію. 4038 3 2

די ערשטע
היילאנשטאלט-
אמבולאטאריום
פיר קאמענדע קראנקע,
פעטריקויער 45 טעלעפאן 30-13
דר. י. שווארצוואסער, אינערליכע
און נערווענע פון 10—11 אונד 1/2 4—1/2 5.
דר. ל. פריבולסקי, הויט אונד ווענע-
רישע הראנקהייטען ואנט. דיענסט. דאנערשט.
אונד פרייטאג פון 1/2 1—1/2 2.
מאנטאג, מיטוואך און שבת פון 8—9.
דר. י. ליפשין, קינדער-קראנקהייטען
פון 1—2.
דר. מ. קאנטאר, חירורג-קראנקהייטען
פון 2—3 און 7—8.
דר. מ. פאפיערני, פרויען-קראנקהיי-
טען פון 3—4.
דר. ב. דאנכין, אויגען-קראנקהייטען
נעהמט אן טעגליך פון 9—10 פריה.
דר. ק. בלום, נאז-, אויערן- אונד האלז-
קראנקה. מאנט., דיענסט., מיטוו., דאנער-
שטאג, פון 1—2, פרייטאג, שבת, זונט. פון
9—10 פריה.
בלוט- און אורין-אנאליזען, עס
ווערען אויך דארט פאקען געזעצט.
פיר אונבעמיטעלטע בעראטונג 50 קאפ.

דר. ל. פריבולסקי
פאלודניאווא 2. טעל. 13-59.
ספעציאל-ארצט פיר הויט, ווענערישע אונד
האאר-קראנקהייטען עט מענער-שוואכע
אויף קאסמעטישע פאלגעג. בעהאנדלונג
נאך עהרליך האטא 606-914 אהנע
בערופס שטערונג. טריפער-היילונג אהן
שפריצעוואניעס. היילונג מיט עלעקטרי-
ציטעט אונד ווייבראציאנס-מאסאזש. שפרעכ-
שטונדען פון 9—1 אונד 4—8 פיר דא-
מען 5—6.

ד"ר ט. בראבאנדער
פעטריקויער 109, טעלעפ. 11-14
אקושער, ספעציאליסט פון פרויען-קראנק-
הייטען. עמפפאנגט פון 9—11 און פון 4—7.
3656

צאהן-ארצט ל. קאפאטא
Dentysta L. Kapotta
איז פון איסלאנד צוריקגעקעהרט
זגערזשער-שטר. 54.

Тип. М. Гамбурскій и Ко., Лодзь, Петр. 16.
Редакторъ: И. Угеръ. Издатели: Э. Гамбурскій. А. Тененбаумъ